

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre ..... 28 korona.
 Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak pályájában.
 TELEFON-SZÁM: 837.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ.
 STAUBER JÓZSEF

Péntek. június 18.

Mai számunk főbb közleményei:

- A Weltzer-utcai iskola építése.
- Lukács László Justh Gyulánál.
- Városok Központi Hitelezése.
- Az eladósodott hercegnő.
- A rejtélyes kabát.
- Emlékirat a trónörökös előtt.
- Óvatos slétség.
- Bankház a levegőben.
- Vesztegetéssel vádolt román pap.
- A szemérmes rendőrség.

A városok bankja.

Arad, június 17.

Az a kapzsiság, amelylyel a budapesti nagy bankok, a közgazdasági hivatásukkal henegezők, a vidéki városok bőrének estek, önként vetette felszínre a városok bankjának gondolatát. És a propaganda, amely egy alapítási terv és részvényjegyzőív formájában városról-városra jár, e tekintetben sehol se talál elkeseredettebb hangulatra, mint Aradon. A hitelezés dolgában a kartellre lépett három nagy bank, a kedvező pénzügyi viszonyok között is annyira kiakart használni a város szorultságát, hogy az elfogadott feltételeket a belügyminiszter is soknak, egy város méltóságával, legegyszerűbb érdekével össze nem férőnek találta. S e mellett a telhetetlen eljárás mellett a nagy bankok olyan módon léptek föl, mintha kegyeket osztanának, nagylelkűséget gyakorolnának s nem üzletet csinálnának.

Szükség, nagy szükség van egy olyan intézetre, amely a városok hiteligenyeit el tudná látni s amelyet ebben a hivatásában nem osztalék- és nem tantiem-érdek vezetne, hanem a bank köré csoportosult városok érdekeinek szolgálata. S ez a cél nemcsak megérdemelné, hogy a városok a maguk erejéhez mért részvényjegyzéssel segítsék elő, hanem ez egyenesen az ő legközvetlenebb érdeküket jelentené.

Tagadhatatlan azonban, hogy máris komoly okok merültek föl, amelyek a városok bankjának tervéhez fűzött bizalmat lehűteni alkalmasak. A városok — ami önként érthető, — csak úgy képzelik el az új bankot, hogy az ne csupán az ő kölcsöneiket, a jövőben lebonyolítandó hiteligenyeiket elégítse ki, hanem, hogy az eddigi összes tartozásaikat konvertálja. Csakis a régi, s többnyire igen súlyos kölcsönöktől való szabadulás jelent a városokra olyan nagy megkönnyebbülést, amekkora a részvényjegyzéssel járó áldozatot megéri. Ez pedig az alapítási tervetől nem látszik valószínűnek. A bank alaptőkéje tíz millió koronára van tervezve. Ha az emissziói által ehhez még harminc-negyven milliót szerez, akkor körülbelül kimerítette a tőkét, amelyre a jelen viszonyok között számíthat. S ezzel alig három-négy várost konvertálhatna. Mi lenne a többivel? Azért pedig, hogy csak az újabb

kölcsönöket bonyolítsa le, az irányadó körök véleménye szerint, nem érdemes a bankot megalapítani. Egyébként, ha azt a számítást vesszük alapul, amelyet Lukács Odón, Nagyvárad tanácsnoka a városok kongresszusán a városok legközelebbi teendőiről, s az ezek révén szükségessé váló pénzügyi tranzakciókról előterjesztett, akkor megállapítható, hogy ekkora anyagi erővel még az új kölcsönigényeknek se tudna eleget tenni. Lenne tehát egy új bank, amely mellett a városok kénytelenek lennének a régi hitelezőket újra fölkeresni; ezek pedig akkor annál kegyetlenebbül vágnának eret a városokon, mert látnák, hogy a városok nem lehetnek el náluk nélkül.

Világosságot kellene kapni azokról az idegen, külföldi pénzeszoportok felől, amelyeket minden ilyen terv kíséretében emlegetnek, s amelyek nem mindig mutatkoztak megbízhatóknak. Mikor a pénzdrágaság és a pénzszükség idején egyes vidéki városok a külföldön, nevezetesen Franciaországban kopogtattak, kiderült, hogy ezek csak addig adnak olcsó tőkét, amíg az odahaza marad; ha már a „Keltre“ mennének, hát azt jól megfizetnék, — még drágábban, amint azt akkor Magyarországon meg lehetett szerezni.

A városok bankjának terve tehát föltétlen rokonszenvet, teljes figyelmet érdemel, de ép olyan teljes komolysággal és hozzáértéssel fontolan-

A siket Lóri.

Irta: Sz. Szigethy Vilmos.

Volt egyszer egy kis leány, gömbölyű, mint a pogácsaalma, mosolygó arcú, mint a kinek örökké derült a kedve és feketeszemű, amilyen gyöngye akarateréjű férfiak megbabonázására van teremtve. A kis leány azonfelül igen házias volt s úgy gyurta a kenyeret, hogy az ő cipói duzzadtak meg a legszebben s az ő kalácsára fájt mindenkinek a foga.

A leányt úgy hívták, hogy Lóri, sőt nevezték őt Lórikának is, ha olykor elkeverődött az emberi forgatagokban. Csak néha, mondom, mert Lóri aránylag visszavonult életet élt s alig volt neki barátja. A többi leány — már amennyiben bizonyos körülmények között minden leányban van egy adag nevetlen kegyetlenség — jelentősen nézett össze és igen furcsa, szinte érthetetlennek tetsző dolgot kérdezett Lóritól. Megeirógtatva a karját, még azt is mondták neki:

— Édes kis ostoba libám, ugyan mi lesz veled?

Lóri ezen mosolygott és fölötte nagy szeretetreméltósággal válaszolt valamit. Többnyire azt, hogy: igen.

Ha az asszonyok kényes kérdéseket tárgyaltak, egyedül Lóri maradhatott benn a szobában, a többi leánynak ki kellett vonulni a spájzba, esetleg sürgős gazdasági szempontok földerítése végett a baromfiudvarba.

Nem akarom huzni a dolgot, azért elárulom, hogy a rózsás arcú, gömbölyű kis Lóri siket volt apró gyermekkorától. Gondatlan dadára bízták, a gondatlan dadának gondjai igen egyoldalúak valának, viszont éppen ezért a cseresznye, a cseresznyének pedig magja is van. Szóval mindezt lehet kombinálni. A mag bemegegy a gyerek fülébe — a dada szerint hátrazott lépésekkel és teljesen önmagától, minden segítség nélkül ment be oda — a dada fölriad álmodozásából, segíteni akar és elrontja azt is, amin másformában lehetett volna meg javítani. Elég az hozzá, hogy egyszerre csak engedetlennek tetszett a kis leány, a hívó szóra nem hallgatott, mert nem is tudott hallgatni s azok a dallamok, madárénekek, amik segitenek széppé tenni az életet, zagyva zsongásokká alakultak át fekete kis koponyájában.

Idegen ember alig vette észre ezt a változást, mert Lórika nem mutatta, de nem is mutathatta szegény. Ő azt hitte, hogy ennek így kell lennie, hiszen nagyon hamar elfelejtette a másik formát, a nagy átlag természetes formáját. Magához hasonló gyerekekkel járt iskolába s az olvasmányai is olyanok voltak, hogy sohasem kellett töprengenie rajta, mi lehet az a siketség? Legföljebb megsaporodtak később a problémái, amikből ugyanis annyi van a világon, hogy egygyel több vagy kevesebb, már igazán nem számít. Amit nem ért el a hallószereivel, azt mozgó kis eszével pótolta s tessék elhinni, hogy az is boldogság, ha az

ember maga állapít meg hangokat s gyönyörködhetik a színekben, mert mégis csak különb dolog látni, mint hallani. (Ami viszont lehet izlés dolga, de hát ki veszi azt ilyen szigorúan egy siket kis leánynál!)

A gyermekkorra következőleg baj nélkül telt el s öntudatlan tehetséggel aránylag pompásan tudta nyomorékságát később is leplezni. Nem avatkozott bele senki ügyébe, tekintete mindig az ajkakon függött s ami nem juthatott el a füléhez, azt megérezte.

István ur, akinek akkortájt már csinosan jövedelmező irodája volt, ebben az időben sokat forgolódott lányos házakban s még többet forgolódott ő körülötte a mamák, már mint a leányokkal megáldott mamák. István ur nagy vacsorákat evett végig, majálisokat rendezett s mind sürűbben tett holmi diszkrét célzásokat, hogy kutyának való a magányos élet, mert nincs szebb a családi tűzhelynél, ami így mind együttvéve valóban alkalmas arra, hogy gondolkodásra késztesse feladatuk magaslatán álló anyákat.

A nevezett István ur azonban egyre állandóbb vendége lett Lórikának és különös gyöngésséggel karolta föl a leányt. Ezt csak képtelenek tessék venni, ámbár előbb utóbb ugyis elérkezünk oda, hogy megtörtént a valóságban is.

Az összes mamák irigykedve tekintették a szórakozást s furcsa megjegyzéseket tettek bi-

dók meg az aggodalmak, amelyeket ellene vetnek. Pénzről van szó, s itt maga az érzés, a hangulat, a lelkesedés, vagy a mult keserősége nem elegendő, hogy határozatot szüljön. Bankokban éppenséggel nem szükölködik a magyar föld; a városok, amelyeket amugy se vetnek föl a heverő tőkék, egy új bankalapítást csak akkor támogathatnak, ha az nemcsak pillanatnyira, hanem állandóan és jelentősen hasznukra lehet.

Lukács László Justh Gyulánál.

Egy függetlenségi kormány lehetősége.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, június 17

Justh Gyula ma este kijelentette a függetlenségi pártkörben, hogy délután felkereste őt a király megbízottja, Lukács László, akivel tárgyalt és elmondotta neki, milyen feltételek mellett hajlandó véleménye szerint a függetlenségi párt átvenni a kormányzást. A homo regiuszal tehát a tárgyalások nem szakadtak meg és Justh volt az, aki ma Apponyival szemben védelmébe vette Lukács küldetését. A pártnak a körben járt tagjai megtudták, hogy a bankesoport hajlandó rövid időre bankprovizóriumot is elfogadni és megcsinálja az általános választói jogot, ha a király a kormányzással megbizsa. Ez volt Méray-Horváth kibontakozási terve is, azzal a különbséggel, hogy Justh garanciát kér az önálló banknak 1911-re történő felállítására.

A királyi megbizottal folyó tárgyalások folytatását jelenti az is, hogy Wekerle miniszterelnök ma elutazott birtokára és bécsi útját a jövő hétre halasztotta.

Ma érkezett hireink ezek:

zonyos siket nőkről, akik varázsszerrel élnek s egy józan férfi fejét is képesek elcsavarni.

Lórikának soha boldogabb napjai nem voltak ezeknél. Bizony fölösleges volt itt a fül, mikor egymás kezét fogták, de fölöslegessé vált a hang is, mert beszéltek, sőt kiabáltak a szemek.

Es esténként boldog mámor fogta el a rózsás arcú kis leányt, aki szentül meg volt győződve, hogy ő találta ki azt a nagy érzést, ami betöltötte a szívét. Ő találta ki — egymás kezét fogva — bizsergését a vérnek, édes szédületét az agynak és vibrálását az ajknak, a mikor reátapad egy másik. S mosolygó ajkára odaköltözött egy újabb mosoly, bizonyos föléyes, amivel a vele egykoru leányokat tekintette, akiknek, oh semmi esetre sincs mind ezekről fogalmuk, de még csak hasonlóról sincsen. Es boldog volt István ur is, meggyőzve önmagát, hogy semmit sem von le a leány értékéből az a körülmény, hogy csupán szembeszéd útján közlekedhetik vele, hiszen megérti egymást a szívük s értelmellenségek esetén ékesszólóan tapadnak egymásra az ajkak.

Néha cinikusan gondolkozván, de inkább tréfából, mint rosszindulatból, hozzátette azt is: — Nem kell az asszonynak mindent hallani.

Mert, hogy szavamat ne feledjem, Lórika kedves, édes kis asszonykája lett István urnak, továbbra is lányosan bájos, mint azelőtt volt és szemérmes, akár csak gyermekkorában. Es soha nem támadt köztük perpatvar, mert na-

Lukács László Budapesten.

Lukács László volt pénzügyminiszter ma reggel Bécsből, ahol tegnap királyi kihallgatáson volt, Budapestre érkezett. Egy fővárosi hírlapíró beszélt Lukácscsal, aki ezeket mondta:

— A bécsi esti lapokból már láttam, hogy mit jelentenek rólam Budapesten. Igaz, hogy misszióval voltam megbizva és megerősíthetem azt is, hogy ajánlatot tettem Kossuthnak, mint a függetlenségi párt vezérének. Kossuth azonban a maga és a pártja nevében tudatta velem, hogy ajánlatomat nem fogadhatja el. Erről jelentést tettem ő Felsőségnek.

— Hogyan áll most a helyzet? — kérdezte a hírlapíró.

— Rosszul, nagyon rosszul és mondhatom, hogyha a végletekig fogják hajtani, igen rossz vége lesz a dolognak.

— A helyzet olyan, kegyelmes uram, — jegyezte meg az ujságíró — hogy nyílt fölvi-lágosítás csak használhat.

— Nos hát, — felelte erre Lukács László, — a helyzet úgy áll, hogy Kossuth és a függetlenségi párt visszautasító határozata után a válság megoldására való törekvések teljesen megakadtak. Most minden azon fordul meg, hogy ő felsége mit fog határozni. Én csak azt óhajtom és minden jó magyar hazafinak azt kell óhajtania, hogy Budapesten ne vigyék végletekig a dolgokat.

— Lát excellenciád mégis valami lehetőséget kedvező megoldásra?

— Ilyen csak két esetben lehetséges. Az egyik, hogy a koalíció együtt marad és minden egyéb kérdés félretevésével megfelel a paktumban elvállalt kötelezettségnek, megalakítván a választó reformot. A másik eset az, hogy a függetlenségi párt elfogadja azt az ajánlatot, amelyet most tettem neki és bizonyos föltételek mellett elvállalja a kormányzást. Az uralkodó alkotmányos érzelméről tett tanúságot, amikor hajlandónak nyilatkozott arra, hogy kormányalakítással bizza meg azt a pártot, amelynek programjával különben a saját nézetei nem mindenben egyeznek meg. Ha a függetlenségi párt az alkotmányos megoldás hasznát és történelmi fontosságát nem méltányolja és az országot szélsőséges politikába

gyon szerették egymást. Azonfelül Lórika, mikor látta, hogy urának rossz a kedve, valami baja támadt azok között, akik hallanak, odasimult hozzá és fejét a szívére hajtva, igyekezett elcsendesíteni annak hullámozását. A szív pedig egyszerre átalakult, már csak Lórikaért hullámozott, mert végtére is csak kell valami okon hullámoznia.

Uj dolgokkal is kedveskedett az élet, mert — lám, hogy fut az idő — egyszerre csak két István ur volt a házban, jöllehet csak erős fantáziával lehet Istvánnak, hát még urnak is nevezni. Csak Pistuka volt biz ő, hanem ami az urasságát illeti, egyszerre magához ragadott minden hatalmat.

Szinte mulatságszámba vette a kis mama, hogy itt is megérzi azt, amit az apróság kíván. Az is igaz, hogy Lóri siketségét ellensúlyozta Pistuka öntudatlansága s ahhoz csakugyan nem kellett fül, hogy ő urassága szándékai felől tájékozódást lehessen szerezni. Mégis, a kis anya olykor ilyen szókra fakadt:

— Apuka, csöndesen járj, mert a gyerek alszik és föl talál ébredni.

Később, sokszor váratlanul kiszaladt Lóri az udvarra:

— Miért sir a gyerek?

— Az álomszuszék szolgáló ilyenkor dörmögött magában valamit, jelesül azt mondta:

— Nem is olyan siket az én nagyságám. Már hogy hallhatta meg ezt is?

Pedig siket volt szegény, teljesen siket. Az idők folyamán nem hogy javult volna a

akarja sodorni, ezzel nagy felelősséget vállal magára.

Lukács egyelőre Budapesten marad és nagyon valószínű, hogy szerepe még nem ért véget. A „Neues Wiener Tageblatt“ erre vonatkozólag jól értesült forrásból ezeket írja:

Lukács Lászlót nem azzal bizta meg a király, hogy a 48-as párttal valami megállapodást létesítsen. Az ő megbízása mindössze abból áll, hogy a pártoknál tapogatózzék és munkája eredményéről informálja a királyt. Homo regiusz-i ambíciói neki nincsenek, mert ha ilyenek lettek volna, bizony nem egyszer kinálkozott volna alkalom, hogy a király óhajára kormányt alakítson. Erdemleges tárgyalásoknak a függetlenségi párt, nevezetesen Kossuth Ferenc részéről formai okok állották útját. Ha ezek az okok el lesznek hártva az utóból, akkor szó lehet további tárgyalásokról. Különbben sem lehet csodálkozni, hogy a korona a koalíción kívül álló politikushoz fordul, hiszen a koalíció faktorai nem voltak képesek elfogadható kibontakozási tervet a korona elé terjeszteni. Hogy lesz-e Lukács missziójának folytatása, ez a felségtől függ. Ha ez nem lehetséges, a király előreláthatólag 67-es alapon fogja az ügyeket tovább vezetetni.

Barabás Béla nyilatkozata.

Egy fővárosi hírlapíró ma délután beszélgetést folytatott Barabás Bélával, a függetlenségi párt egyik alelnökével, aki ezeket mondta:

— A Lukács László-féle tervről előzetes tudomásom volt, mert Lukács velem is hosszasan tárgyalt. Konkrét dolgot csak annyit mondhatok, hogy Lukács nem kívánta a függetlenségi párttól elveinek feladását, hanem csak annyit, hogy alakuljon át gubernamentális párttá, vagyis programját igyekezék összehangzásba hozni a király akaratával. Hogy Kossuth Ferencel mit tárgyalt, nem tudom, mert én teljesen beértem Kossuth ama kijelentésével, melyet az alelnökök előtt tett, hogy t. i. Lukács ajánlata a függetlenségi párt nézve elfogadhatatlan. De formai okokból sem akart Kossuth Lukácssal tárgyalni, mert nem akart minisztertársai háta megett cselekedni, sőt Lukácsnak nyomban be is jelentette,

hallása, hanem — ha általában lehet ezt mondani — még rosszabbodott s jött olyan idő, hogy ismeretlen, új fájdalmak fogták el, a magányosság pillanataiban pedig sokat zokogott.

Olyankor volt ez, ha István ur a térdére ültette Pistukát és eszmeeserébe bocsátkozott vele, közben nagyokat kacagva a kétségtelenül bölc mondásokon.

— Istenem — sóhajtozott a szegény asszonyka — tehát mégsem olyan könnyű elviselni az ilyen csapást! Miért nem hallom én is Pistuka hangját? Hiszen más lehet az a valóságban, mint ahogy én képzelem el! Nagyon édes lehet, különös valami, mert hiszen nem csorogna gyönyörűségében az apja könnye.

Immár cselédekre sem lehet bízni a gyereket, mert Isten mentsen meg minden veszedelemtől, még neki is baja kerekedhetik, ugyanazért a kis mama kitalált valamit. Egy szegény kis távoli atyafi-leányt talált ki, ez nem cseléd, hanem családtag, ott ehetik velük az asztalnál s főleg együtt van egész nap Pistukával. És igen hálás volt a rokoni jószívűségért Márta is, akinék különben idegen helyeken kellett volna gyermekkertészkednie, holott ez veszedelmes egy szép fiatal leányra.

Titokban még más vágya is volt Lórinak s a vágy lassankint beteges akarattá fejlődött benne: hallani akart. Epp úgy hallani, mint a többi ember, főleg pedig élvezni a kis fiu gögicselését, mert mégis csak más a személyes tapasztalat, mint hogyha úgy mondják el, aránylag nehezen megérthető módon, sokszor

hogy közölni fogja miniszterársaival — Lukács szereplését. Appenyt nyomban el is hívatta. Ami egyes lapoknak azt a híret illeti, hogy én mint a függetlenségi párt mérsékelt részének vezére tárgyaltam Wekerlével és őt biztosítottam arról, hogy a Kossuth által készített határozatnak többsége lesz, arra azt felelem, hogy én semmiféle pártnak vezére nem vagyok, én *Kossuth Ferenc katonája vagyok*. Kossuthnak, mint vezérnek a függetlenségi párt bizalmat szavazott és azt tartom, hogy nekünk mindnyájunknak *taktikai kérdésben alá kell magunkat vetnünk* neki mint vezérnek, hiszen elvi kérdésben egyetértünk. Nem akarok foglalkozni frakciók dolgával, csak annyit mondhatok, hogy *sokan vagyunk ezen a véleményen*. Azt is konstatálhatom, hogy ma már a terror megszűnt a pártban; az a terror, amely mindjárt „áruló“-t, „ki velé“-t kiáltott, mihelyt valaki nem úgy beszélt, ahogy ők akarták. Remélem is, *sikerülni fog olyan mérsékelt alapot találnunk*, melyen a további békés együttműködés lehetséges lesz az alkotmánypárttal is, ha nem is koalíciós alapon, de talán valami más formában. A király, tudjuk, feltétlenül megbizik Kossuth Ferencben, meg kell tehát mutatnunk azt is, hogy a párt egységes és Kossuth annak erőskezű vezére. Az sem igaz különben, hogy Kossuth már elkészítette a manifesztumot és a határozati javaslatot. *Kossuth előbb be akarja várni a felség alkotmányos döntését, vagyis bevárja előbb Wekerle miniszterelnök kihallgatását*, azután csinálja meg a szöveget és a határozati javaslatot. Kár volna ma az ezek körül felmerülő éles vitákkal a helyzetet rontani. Természetesen a pártértekezlet sincs most küszöbön, mert Kossuth szabadságot adott, hogy ma *elutazzassak Aradra*.

Barabás Béla különben ma délután felkereste Kossuthot, akit később Apponyi Albert gróf is meglátogatott.

Lukács — Justh — Kristóffy.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke — írja ma esti számában *A Nap*, — egyáltalában nem tudott Lukács tervéről és azóta, hogy a koalíciós kormány megalakult, nem is beszélt Lukácsal. A volt pénzügyminiszter napokkal ezelőtt telefonon kereste Justhot, de nem volt

alkalmuk találkozni. Justh és politikai elvtársai a leghatározottabban *elutasító magatartást* tanúsítanak a kísérlet ellen, még akkor is, ha azzal más 67-es politikus jönne. A Ház elnöke különben ma reggel érkezett vissza Budapestre és hosszabb ideig tanácskozott *Holló Lajossal* és *Leszkay Gyulával*.

Egyik fővárosi lap Lukács—Héderváry kabinetjében a belügyminiszterséget *Kristóffy Józsefnek* szánta. Kristóffy e jelöléssel szemben ekként nyilatkozik:

— Az én nevemmel való kombináció nem egyéb, a függetlenségi párt ugratásánál. Bár én a kibontakozást egyedül a választói jog megalkotásában látom, nem tudom elégszer megismételni, hogy én minden akciótól teljesen távol állok, semmiféle kibontakozási akcióban részt nem veszek. Tárcavágyaim nincsenek s teljesen megelégszem, ha helyettem az az elv érvényesül, amelynek kezdeményezője voltam.

Mit akart Lukács László?

A Lukács féle tárgyalások hiteles története a következő:

Lukács László a királynál történt kihallgatása alkalmával, körülbelül két héttel ezelőtt, tette azt a prozódiumot, hogy ő kísérletet tenne a kibontakozásra. Előterjesztette módzatait: a függetlenségi pártból kormány alakítandó, de a miniszterelnök-pénzügyminiszter és a belügyminiszter egy-egy pártonkívüli politikus legyen. Az új kormány megcsinálja a választói jogot, a bankkérdést és a többi függő kérdést pedig már az új alapon választandó képviselőház oldja meg. Lukács kiemelte, hogy a kibontakozást *Wekerle és Andrássy nélkül* akarja keresztülvinni. Ezeket tudtára adta a királynak és Tátrafüredre ment. Ott váratlanul írásbeli értesítést kapott a *kabinetirodától*, amely szerint a király megbizta őt: tegyen kísérletet az általa proponált alapon a kibontakozásra. Ezután tárgyalt Lukács Kossuthal, aki azonban visszautasította tervét.

Politikai körökben természetesen ma egyébről sem beszéltek, mint erről a ma kipattant, de már sokak által sejtett hírről, hogy Lukács László vállalkozott a kibontakozás keresztülvitelére. Egyesek már miniszteri listáról is tud-

tak, amely a fent közölt terv alapján van összeállítva; ime:

Miniszterelnök: *Lukács László*.
 Belügy: *Bánffy Dezső báró*.
 Kereskedelem: *Kossuth Ferenc*. (Régi.)
 Közoktatás: *Apponyi Albert gróf*. (Régi.)
 Igazságügy: *Sághy Gyula*.
 Földmívelés: *Mezőssy Béla*.
 Pénzügy: *Lukács László*.
 Honvédelem: *Hoffmann Hugó* altábornagy.
 Horvát: *Josipovich Géza*. (Régi.)
 A király személyekörül: *Egy Széchenyi gróf*.

Az új Wekerle kormány.

Wekerle Sándor miniszterelnök ezen a héten nem utazik Bécsbe, mert be kell várnia a függetlenségi pártban történeteket. Ha ezek olyanok lesznek, amilyenek várják, hétfőn este utazik s kedden jelenik meg kihallgatáson a király előtt. Ez az audiencia igen sok komoly politikus véleménye szerint a *Wekerle-kabinetnek újból való kinevezésével fog végződni*. A korona meg fogja bizni a koalíciós kormányt, hogy a végleges kibontakozást készítse elő s *tárgyalja le az általános választói jogot*. De esetleg már ebben a kormányban nagyobb teret kap a függetlenségi párt. Hogy a Wekerle kormány alapjául megtartja-e a koalíciót, vagy megújul a fuzió megalakítására vonatkozó törekvés, az e percben még kérdés.

A kormány — mondják e hírek — a bankcsoport erejét legfőlebb harmincötven emberre becsüli, s ha nem sikerül ezeket leszerelni, nem is törődik velük. De két héten belül rendezni akarja a helyzetet, mert a király ennyi időt enged a magyar válság megoldására. Ha a Wekerle-kombináció nem sikerülne, habozás nélkül dezignálja Lukácsot vagy más olyan politikust, aki a koalíción kívül áll.

Éjjel érkezett jelentésünk szerint *Wekerle Sándor* ma este háromnapos tartózkodásra *Klopodiára* utazott és egy ezzel szomszédos községben mint földesúr résztvesz azon a jubileumon, melyet a község százéves fennállása emlékére tartanak. Így tehát Wekerle bécsi utazása most már minden valószínűség szerint csak a jövő héten fog megtörténni.

írásban, hogy mit talált ki már megint az aranyos haszontalanja.

És ezért nagytitokban hozzáfogott a gyógyuláshoz, neki meg kell gyógyulnia. Az a nagy érzés égett benne, amit csak az anyai szívnek az erejével lehet kifejezni s ha ez akar valamit, annak sikerülnie kell. Nem szabad róla senkinek sem tudnia, mert így kettős lesz az öröm és mindenekfölött óriási gyönyörűsége ez annak a jó embernek, akit eddig megfosztott tőle a sors.

Hónapokig tartott a kísérletezés, a kutatás, végre úgy tetszett, hogy dereng is az eredmény. Az asszonyi buzgóság fölfedezett valakit, aki biztos sikert ígért. Már most hogy sarlatán-e, vagy sem? — az teljesen mindegy, hiszen ugyan mit ronthat? De még mindig megvan a valószínűsége, hogy segíthet s akkor tíz esztendővel rövidebb élet is külön boldogságban telik el.

Az operációs alkalmat is ki kellett lesni, igen hosszú idő volt az, hetekbe tellett, amíg elkövetkezett. Főleg István urnak kellett hosszabb utra mennie, mert akkor a kis mama is rohant a csodadoktorhoz.

— Nem sajnálom a pénzt, csak segítsen rajtam, hogy én legyek a világ legboldogabb asszonya.

Aztán bebugyolálta a fejét, hogy né tünjék fel a dolog és várt. Az urának maga szentelt elébe.

— Szakgatásaim vannak, sokat szenvedek.

Szeretnék egész esőndben pihenni pár napot. Márta majd elvégzi a dolgomat.

Az ablakfüggönyöket leeresztették, a közelbe sem engedtek senkit, mindössze István ur töltötte szabad idejét az ágy mellett, olykor kérdő tekintettel fordulva Lórika felé.

— Szünik már, — felelte az asszony. — Azt hiszem, holnap fölkelhetek.

Azonban még másnap is ágyban maradt, bár ismét rózsás volt a kedve és halvány rózsák virultak az arcán. Azon a reggelen különös módon ébredt, szokatlanul csengett a füle s mintha kalapácsütések jeleztek volna olyasmint, amit eddig csak könyvből, írásból ismert.

Egy csilingelő hang volt ez:

— Apuka, be akarok menni anyukához.

— Istenem, hallok! — sóhajtott a magában.

Utána megerősödött a föltervésében.

— Majd később, kis fiam, anyukának még pihenni kell.

Ez meg az ura hangja! És milyen szép, lágy, kellemesen csengő! Oh, megérezte ő ezt már régen, kezdetben és érzi azóta is mindig. Nem lehetett az másféle, csak ilyen, hiszen hallotta a szíve, habár csak az ajkrezgésen át jutott el hozzá, a szív pedig külön tolmács minden másnál.

Szeretett volna felugrani az ágyból s kirohanni bámulatba ejteni mindenkit, hogy nézzetek rám, vannak még csodák a világon, ezentúl épp olyan leszek, mint ti, megszűnt a lidérenyomások gonosz álom. Csak beszéljétek,

beszéljétek, hogy pótoljunk minden mulasztást. Te mondd, hogy szeretsz, hadd élvezzem ebben a formában is. Drága gyöngyvirágom, Pistukám, te pedig kiabáld teli torokkal, hogy anyu, anyu, anyuka! Hiszen ez megbolondulásra készítő gyönyörűség!

Azonban más érzések kerekedtek benne felül s finoman mosolygott, hogy miképpen készítse elő a meglepetést? Majd halkan szólítsa e meg az urát s ha az önkéntelenül felel rá valamit, ő épp úgy folytassa a beszédet, avagy beleszóljon a beszélgetésükbe, mikor délután játszadoznak a szőnyegen s ő elégitse ki Pistuka kíváncsiságát valamely lehetetlen kérdésre?

Csakugyan, ez lesz a legjobb. És várta már a délutánt, sőt előkészítette a meglepetést.

— Jöjjetek már! — kiáltotta kifelé.

Pistuka odaszaladt az anyjához, felkúporodott hozzá az ágyba, aztán pajkosan leugrott megint és ráült a falóra.

— Gyí, gyí, messzire.

István ur az újságját olvasta, egészen elbujt mögötte. Márta pedig a földön ült, a kis fiu mellett. És akkor egészen halkan ijesztődött az újság mögöl az a dallamos hang.

— Rossz gyerek vagy, Márta, nem is hiszed, hogy mennyit szenvedek miattad. Tudod, hogy szeretlek, én-is tudom, hogy szeretsz, — nem szabad ellenkezned.

— Ne . . . — nyögte a leány.

Meglepetések a függetlenségi pártkörben.

Ejzel telefonálja fővárosi tudósítónk:

A függetlenségi pártkörben már a kora esti órákban igen élénk élet volt. Az elsők között megjelent ott *Justh Gyula*, aki szokása szerint egész beszédet intézett a képviselőkhöz a politikai helyzetről. Beszédébe beleszóve *Justh* azt az érdekes kijelentést tette, hogy *Lukács László* ma délután hosszabbban tárgyalt vele, de a tárgyalás egyes részleteiről nem nyilatkozhatik.

— Mindenesetre — ugymond *Justh* — a helyzet igen komoly. Habár a *Lukács-féle* akció meggyűlöltnek tekinthető, még mindig nincs minden remény elveszve, hogy meglesz a békés kibontakozás.

(A 48-as kormány.)

Justh ezután néhány hívével, a bankesoport nevesebb tagjaival, egy melléktérembe vonult és ott tanácskoztak jó ideig. Mikor a tanácskozás végét ért, *Justh* hívei a házelnök kijelentései alapján ezeket mondták:

— *Lukács László* azt kérdezte *Justhtól*, hogy milyen feltételek alatt venné át a kormányt a függetlenségi párt? *Justh* erre kijelentette, hogy a függetlenségi párt hajlandó megcsinálni az általános titkos választói-jogot a pluralitás mellőzésével és hajlandó egy igen rövid időre a bankkérdést elhalasztani, ha garanciát kap, hogy azután meglesz a bank önállósítása és a kormány mindjárt előkészületeket tehet az önálló bank felállítására.

Feszült figyelemmel hallgatták a képviselők *Justh* kijelentéseit, melyek különböző hatást tettek az egyes csoportokra. A helyzet azonban egészen megváltozott, mikor *Apponyi Albert* gróf a terembe lépett.

(Apponyi és Justh.)

Apponyi gróf szintén a politikai helyzetről kezdett beszélni. Elmondotta, hogy a helyzetet igen komoly-

— De igen, annak a sok csóknak az emlékére kérlek, ami átmelengette a te szivedet is, hogy gyere be alkonyatkor az irodámba. Én megholondulok így és valami nagy szerencsétlenség következik utána.

— Ne beszélj . . .

— Gyite, gyil! — kiabált *Pistuka* egyre jobban, apja pedig tompábban, szinte suttogva folytatta:

— Egy törvény van csak a világon, kielégíteni a szív vágyakozását. A többi mind hazugság, amit kényelemből talált ki a gyáva, félnék emberiség. Nem szeretsz már?

Egy dobogó szív, mintha fojtogatták volna, úgy várta a választ.

— Akarom, parancsolom, hogy megmondd. Szeretsz?

Annyi erő volt abban a hangban!

— Szeretlek, — sugta egy gyöngé, báteralan lélek.

Lórika akkor már fuldeklő zokogásban hapta a párnát, olyasvalamit zokogva, hogy mégsem olyan nagy boldogság a hallás. Egyszerre rohantak hozzá mindnyájan, a férj letért az ágy elé, a kezét kereste, *Márta* a láb gyánál állt bátortalan lelkiismerettel, a *fiúcska* em értett az egészről semmit, egyébként sem szerette a sirást.

Mikor aztán kiömlött abból a megvérezett szivből minden keserűség, hallani lehetett *Lórika* hangját is:

— A fülem . . . oh, Istenem, nagyon nagy szerencsétlenség ez! Minek is akartam hallani, inek!

nak és súlyosnak tartja, habár — ugymond — természetesen az utolsó percig remélni kell, hogy megtalálják a válságból kivezető utat, amely lehetővé fogja tenni a kormányzást a koalícióval, vagy egyedül a függetlenségi párttal.

— Én — mondotta *Apponyi* — a *Lukács-féle* akciót sem formailag, sem tárgyilag nem helyeselhetem, mert a függetlenségi pártnak megaláztatását látom benne. Nem is tartom méltányosnak, tovább e kérdéstről beszélni.

Hevesen közbeszólt ekkor *Justh*:

— Én nem ezen a nézetem vagyok. Nem lehet ilyen álláspontra helyezkedni. Semmiféle méltánytalanság sem történt *Lukács* fellépésével. Én is tárgyaltam vele. A király emberét nem lehet egyszerűen lesajnálni és nem lehet a helyzetet az által kiélesíteni, hogy egyszerűen félbeszakítjuk a tárgyalásokat a király megbízottjával. A koalícióval úgy sem lehet tovább menni, sem az alkotmánypárttal, sem a néppárttal.

(Justhnek akciója.)

A beszélgetés ezután a választóreformra terelődött. Egyik képviselő azt a megjegyzést tette, hogy a pluralitás a magyarság szempontjából szükséges. A többi képviselők zajosan ellenmondtak ennek. Végül is *Justh* csoportja kijelentette, hogy holnap értekezletet fog tartani és ezen el fogják határozni, hogy felkérjük *Kossuth Ferencet* a függetlenségi párt értekezletének minél sürgősebb összehívására.

A Weitzer-utcai iskola építése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 1.

A tanács ma délelőtt ülést tartott *Kádas Kálmán* főjegyző elnöklésével, aki a Budapesten tartózkodó polgármestert helyettesítette. A tanácskozás egyetlen tárgya a vegyes bizottságnak javaslata volt, amely a főszámvevő előterjesztésével együtt került tárgyalásra. A tanács a Weitzer-utcai iskola építésére beérkezett vállalati pályázatok felett úgy döntött, hogy hivatkozással a közszállítási szabályrendeletre, mellőzte az általános ajánlatot és minthogy közte és a szakma szerinti vállalkozók közt csak csekély különbség volt, ezeket bizta meg az építkezéssel.

Megirtuk, hogy *Steiner József* műépítész 102,727 korona 80 filléres ajánlata feloleli az összes munkákat. Minthogy azonban a számvevőség számítása szerint csak 225 koronával kisebb az ajánlati összeg, mint a csoportvállalkozók által benyújtott árajánlatok a tanács a következőket bizta meg a munkálatokkal:

1. Föld, kőmives, elhelyező, burkolati és szobrász munka kivételével *Tabakovics Emilt* (66,348 korona 83 fillér.)
2. Acsmunkával *Wladi Istvánt* (6470 kor.)
3. Kőfaragó munkákkal *Menráth Józsefet* (4927 korona.)
4. Szobafestő munkával *Brauner Vilmost* (1006 korona.)
5. Bádógos munkával *Gönczö és Katona céget* (1385 korona.)
6. Asztalos munkával *Kenderessy Lászlót* (7931 korona.)
7. Lakatos munkákkal *Stoll Bélát* (7120 korona.)
8. Úvegés munkával *Urbán Endrét* (1040 korona.)

9. Tetőfedő munkával a budapesti *Eternit* műveket (4092 korona.)

10. Vízvezeték berendezése: *Guttman Józsefet* (895 korona.)

A mázoló munkákat a tanács most nem adta vállalatba. Az ajánlatok között (1200—2800 korona) oly nagy eltérés mutatkozott, hogy új pályázat kiírását tartja szükségesnek. A legolcsóbb ajánlatot ugyanis egy kassai iparos nyújtotta be s valószínűnek tartja a tanács, hogy nem lévén ismerős a viszonyokkal, rosszul számított.

Mint többször megirtuk, az iskolaépület földszintjére üzleteket tervezett az épület művészi tervezője, *Steiner József*. Hogy az üzletek már novemberben bérbe adhatók legyenek a tanács kimondotta, hogy ma hozott véghatározata csak birtokon kívül felebezhető meg és utasította a tervekészítő műépítészt, hogy a részletes tervek nyolc nap alatt terjessze be, a mérnöki hivatalnak pedig meghagyta, hogy a munkálatokat azonnal kezdesse meg.

A rejtélyes kabát.**Lehet szük is, ami bő.**

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 17.

Bájos tablóban végződött az a sommáspör, amelyet egy fiatal asszonyka indított a járásbírósnál egy ruhakereskedő ellen. A keresetlevél tanúsága szerint a pör anyagát a következő tényállás képezte:

Az asszonyka tavaszi kabátot vásárolt a kereskedőnél. A tükörben alaposan szemügyre vette a holmit elől, hátul. S a kabát simult, domborított úgy elől, mint hátul. És mégis, csodák-csodája, mikor az asszonyka otthon is fölpróbálta a felöltőt, hát az mély ráncokat vetett, bő volt — elől, hátul. A keresetlevélből nem tűnik ki, de elképzelhető, mily dühösen követelte vissza a fiatal asszony pénzét a kereskedőtől. A kereskedő azonban a rideg viszszaautasítás álláspontjára helyezkedett. Kijelentette, hogy a nála vásárolt portékákért csak a küszöbög szavatol. Ezért került pörre a dolog. A megkárosított menyecske 15 nap, különbeni végrehajtás terhével kérte kötelezni a ravasz kereskedőt a kabát árának és járulékeinak visszafizetésére.

A kereskedő ügyvédje a kitűzött tárgyaláson azzal védekezett, hogy fölperesnek látni kellett, mit vásárol. Hiszen vizsgálta a kabátot egy félórán át a tükörből — elől, hátul. A menyecske ügyvédje erre azzal replikázott, hogy ügyfele, a karcsu kis menyecske a kereskedő ravasz fondorlata miatt vásárolta meg a bő tavaszi. Mikor ugyanis az asszonyka elől vizsgálta a kabátot, a kereskedő hátul huzta össze a ráncokat a vizont.

A bíróság végre is kénytelen volt szakértői szemle útján dönteni el, hogy a pörös felek közül kinek van igaza. A kabátvásárlás és a szakértői szemle közt természetesen hónapok teltek el. De annyi hónap nem, hogy ebből lehetne megmagyarázni egy újabb csodás dolgot. A szakértői szemlére az asszonyka fölvette a kabátot. Általános meglepetésre a kabát simult, domborított elől, hátul, de legfőképp elől. A kereskedő diadalmasan kiáltott föl:

— Hisz ez a kabát jól áll kegyednek.

— Ez nem a kabát érdeme, — jegyezte meg a menyecske pironkodva.

A kabátpör egyezséggel ért véget.

Óvatos sietség.

Azaz:

Ne félj, hisz nem jön az autobus

*

A Városi kávéházban kiolvastam az összes újságokat. Estefelé kijöttem a barátaimmal a becsületszóra megfogadtuk egymásnak, hogy ezen az estén mindnyájan otthon maradunk. Később elhatároztam, hogy becsületszavamot direktre erre az egy alkalomra egyoldalúan felfüggesztem s ki fogok menni vacsorára sógoromhoz a Hegyaljára. Átballagtam a Keresztig, hogy ott a megállónál várjam be az autobuszt. Nem jött. Vártam, vártam, háromszor is vártam, de csak nem jött. Bal lábamról a jobbra álltam és számos cigarettát szitttam el... Nem jött.

Mult az idő. Közben egy kis vagyona tettem szert. Elhatároztam, hogy megnősülök. Ugy lón. Gömbölyű, szép, szőke nő volt a feleségem s a balkeblén bájos loncsot viselt. Gyöngédek voltunk és mucusnak neveztük egymást.

— Mucus, — szoltam egy szép nyári délután a nőmhöz — mucus, hát még sem jön az autobus?

Közben sokáig gyöngédek voltunk és a harmadik kis fiunk „mind a kettőnköt egyfajmán” szeretett. A negyedik és az ötödik ikrek voltak és Romulus és Remusnak hívtuk őket. Nem azért mondom, mert az én fiam, de roppant kedvesen tudták nyafogni, — különösen Rémi:

— Papa, hát még sze jön az autobus?

Romulus egy kicsit gyámoltalan volt és az első c) osztályban néha illetlenül viselte magát.

Es így éltünk sokáig boldogan.

De az ember a boldogságot is megunja, pláne ha ilyen sokáig tart.

Aztán meg az autobus se jött!

Elég az hozzá, nagyon unatkoztam. Utoljára is hűtlenül elhagytam a nőmet. Azért hagytam el hűtlenül, mert lovagiasan fört akartam neki adni abban, hogy inkább ő indítsa meg ellenem hűtlen elhagyás címén a válópört.

A válópört addig huzta a törvényszék, mint polgári bíróság, ameddig csak huzhatta. Hiszen a törvényszéknek, mint polgári bíróságnak annyi ideje van!

De ennek dacára a büzköcsi még se jött. Ugy látszik nem is szokása jönni.

A válópörömben csak maga az aktabélyeg-költség elnyelte a vagyonom felét; de végre — nagy appellálások után — szabad lettem újra. Am az ember nem tud élni a szabadságával, mint ezt egy magyar szociológus olyan találóan mondja. Már-már ott voltam az örvény szélén, hogy újra lenőszüljek, amikor szerencsémre... igen... megjött az autobus!

S mert az óvatos sietségével végre megjött, — noha az idő tetemes előrehaladottsága miatt le kellett mondanom a Hegyaljára való kirándulásról — igazán el nem mulaszthatom, hogy hálás köszönetemet ne fejezzem ki az autobus nagyérdemű igazgatóságának, mérnökségének, szerelőinek, összes kalauzainak és kocsivezetőinek.

TANÜGY.

(—) Kézimunka és rajz kiállítás. A városi női ipariskola kézimunka, rajz és festés kiállítása f. h. 21-én délelőtt 10 órakor megnyílik és 22., 23., 24-ikén is mindig délelőtt 10—12-ig és délután 4—7-ig az érdeklődő közönség számára nyitva lesz.

(—) Tanítók megjutalmazása. A Kőlcsey-egyesület választmányja pénteken délután fél hatkor a városháza kistermében ülést tart, melyen a többi közt a Trefortdíjak kiosztását intézik el. Három tanítónak fognak 100—100 ko-

rona jutalmat odaitélni, mert iskolájukban a népiskolai tantervet igen jól valószínűsítették meg. A mai gyűlés a Kőlcsey-egyesületnek utolsó összejövetele a nyári szünet előtt.

Városok Központi Hitelintézete.

Felhívás Aradhoz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 17

Arad a maga példáján tanulta meg, hogy milyen feladat a kölcsönpénz megszerzése. Sajnos, hitelből élő város vagyunk és a közelmúltban, a vasbidak kölcsöne felvételekor láttuk kétségbeesztő tehetetlenséggel mint zsarolják ki a pénzügyintézetek a reájok szorult törvényhatóságot. A városok pénz és hitelviszonyainak szánálása céljából egy országos mozgalom indult meg, melynek az a célja, hogy a városok maguk alapítsanak egy központi pénzügyintézetet, mely szükségleteiket ellássa. Nagy érdeklődéssel beszélnek mindenütt a terv megvalósításáról s az eszme egyik harcosa, Halász Lajos dr. országgyűlési képviselő Aradon is járt és tárgyalt Varjassy Lajos polgármesterrel. Az iránt érdeklődött nála vajjon Arad mennyivel lenne hajlandó az alapításban résztvenni.

A mai napon Halász dr. megküldötte a tanácsnak a felhívást és a teljesen elkészült prospektust azzal a kéréssel, hogy a város legközelebbi közgyűlésén szavazza meg a hozzájárulást a városok bankjának létesítéséhez.

Tájékozásul alább közöljük a prospektus nevezetesebb pontjait, melyek a létesítendő intézmény célját és feladatát vázolják.

A városok részvétele.

Magyarország törvényhatósági és rendezett tanácsú városai a városok hitelügyeinek és hitelügyeinek kielégíthetése céljából a kormány támogatása és ellenőrzése mellett Budapest székhellyel megalakítják a Magyar Városok Központi Hitelintézetét.

Az intézet alaptőkéje tíz millió korona, mely összegnek felét a városok jegyzik, másik felét pedig magánosok. Ez össze jegyzését egy pénzesoport arra az esetre, ha a városok tényleg jegyeznek, már elvállalta. A részvények száma tízezer; egy részvény névértéke ezer korona; tízezer darab részvény értéke összesen tíz millió korona.

A részvények jegyzése a városok évi költségvetését, vagy házipénztárát semmivel sem terhelné meg. A városok törzsvagyonaiban ugyanis, nem számítva ehhez a városok kezelésében lévő alapokat, a legutolsó zárszámadások adatai szerint van ötven millió korona értékű értékpapír (regale kötvény, korona járadék, földhitelintézeti és egyéb záloglevél stb. különféle részvények, de nem vasuti részvények.) Az ötven millióból a törvényhatósági városokra 35 millió, a rendezett tanácsú városokra 15 millió korona esik. A létesítendő pénzügyintézet részvényeinek jegyzése tehát semmi különösebben érezhető megterheléssel nem jár, mert annak a fedezése, ahol a városok tulajdonában értékpapírok vannak, nem is készpénzzel eszközölendő, hanem ott csak egyszerű hitelműveletről: a jelenleg az egyes városoknak Wertheim-székényében fekvő értékpapírok egy kis hányadának a Magyar Városok Központi Hitelintézete részvényeire való átcsereléséről lesz szó.

A prospektus ezek után érinti a városok hitelviszonyait, majd így folytatja:

Védkezés árfolyamvesztés ellen.

Az alapítók által beszerzett adatok szerint a magyar városok hitelszükséglete a ránk következő 6—10 évben mintegy 220—250 millió koronára tehető. A városok e jelentékeny hitelszükségletének fokozatos kielégítése céljából a Magyar Városok Központi Hitelintézete községi kötvényeket kíván kibocsátani, mely községi kötvények már a törvény, 22. §-a alapján óvadékképes értékpapírok. A községi kötvények biztosítékul szolgáló alapot, mely a törvény rendelkezései szerint három millió koronánál kisebb nem lehet, a Magyar Városok Központi Hitelintézete a városok jegyzéséből és jegyzések fedezéséből átbocsátott értékpapírokból fogja fundálni.

Ennek fontos gyakorlati jelentősége van. A városok ugyanis az általuk jegyzett összeget nem tartoznak készpénzben befizetni, hanem a már birtokukban levő értékpapírokból, melyeket a Magyar Városok Központi Hitelintézetének alapítói az aznapi tőzsdei árfolyam teljes értékben átvesznek s így a városokat megóvják a rögtöni eladás következtében előállható, habár csak minimális árfolyamvesztéstől is. Az intézet alapítói pedig az értékpapírokat nem adják mind tovább, hanem abból teszik le a kibocsátandó községi kötvények biztosítéki alapját.

Községi kötvények.

A Magyar Városok Központi Hitelintézete által kibocsátandó községi kötvények 4 és fél százalékos, kedvezőbb pénzügyviszonyok között 4 százalékos községi kötvények lesznek. Az egyes városok csakis azon összeg erejéig bírnak kötelezettséggel, amennyi részvényt jegyeztek és azontul az egyes városokat sem külön, sem egyetemlegesen, sem a jelenben, sem a jövőben semminemű anyagi felelősség nem terheli. Jelenlegesen fogja emelni a Magyar Városok Központi Hitelintézete községi kötvényeinek belértékét az is, hogy a kötvények egy részének belföldi (a városoknál és vármegyéknel) elhelyezése van kilátásban.

Az intézet vezetése.

Hogy az intézet céljának megfelelőhessen s eminenter a városok hitelügyeinek kielégítésével foglalkozzék, anélkül azonban, hogy a városokat az olcsó kölcsönök adásával könnyelmű adósságesinálásra — ha ugyan erről egyáltalában komolyan beszélhetni — ösztökélnek, az alapítók szükségesnek tartják, hogy az intézet irányítása a városok kezében maradjon. Evégből az intézet igazgatóságában és felügyelőbizottságában ugyanannyi polgármester foglal helyet, amennyi igazgatósági és felügyelőbizottsági tagot az alaptőke felét jegyző pénzesoport választ. Az igazgató tanács tagjai pedig kizárólag polgármesterek lesznek. A Magyar Városok Központi Hitelintézete a kormány támogatása és ellenőrzése alatt áll. Hogy a kormány ellenőrzése biztosítottassék, az intézet igazgatóságában a belügyminisztérium és pénzügyminisztérium egy-egy kiküldöttje foglal helyet.

A városok bankja és a pénzügyintézetek.

Közudomású, hogy az utóbbi időben több város foglalkozik községi takarékpénztárak felállításával. A Magyar Városok Központi Hitelintézetének létesítése a községi takarékpénztárak felállítását egyáltalában nem érinti. Ellenkezőleg, azokkal harmoniában, azoknak mintegy kiegészítő részeként van hivatva működni. A Magyar Városok Központi Hitelintézete azoknak a községi takarékpénztáraknak, melyeknek szüksége lesz rá, tőkét bocsátj rendelkezésére, azoknak a községi takarékpénztáraknak pedig, ahol tökéletesség van, tökefeleslegét kívánja gyümölcsösíteni. A Magyar Városok Központi Hitelintézete mintegy természetes központja, gyűjtő és levezető csatornája lesz a községi takarékpénztáraknak.

A Magyar Városok Központi Hitelintézete a városoktól betéteket nem fogad el, így tehát már ab ovo teljesen megszűnhetik a vidéki pénzügyintézetek azon aggodalma, hogy a Magyar Városok Központi Hitelintézete a városoknak jelenleg a vidéki pénzügyintézetekben lévő betéteit elvonná. Különben is a városi betétek elhelyezése kizárólag magától a városi bizottsági és képviselőtestületi tagoktól függ, kik évről-évre közgyűléseiken névszerinti szavazással önmaguk határozzák el, hogy a városi alapok és betétek melyik pénzügyintézetekben helyeztessenek el. A Magyar Városok Központi Hitelintézetének alapítói elismerik a vidéki takarékpénztárak nagy közgazdasági jelentőségét, azok érdekeit semmi irányban fangálni nem kívánják, hiszen a Magyar Városok Központi Hitelintézetének óriási szüksége van a vidéki pénzügyintézetek jóindulatára, mert az alapítók-nak erős a reménye, hogy a vidéki pénzügyintézetek vezetői, elismerve a Magyar Városok Központi Hitelintézetének a városok érdeké-

ben kifejtendő nagy nemzeti misszióját, az intézet fejlesztése céljából az intézet által kibocsátandó községi kötvényekből egy bizonyos hányadot elhelyeznek tartalék, nyugdíj és egyéb alapjaikba.

Megjegyezzük, hogy már eddig Szabadka 300 ezer, Győr 300 ezer, Pécs 200 ezer, Szatmár 200 ezer koronát szavaztak meg az alapítás céljaira.

Vajjon Arad miként fogadja a felhívást, arra vonatkozólag elégséges, ha utalunk a polgármester álláspontjára, amelyet már mérvadó helyen is ismernek. A polgármester — amint az magától értetődő is — szíves örömet látná egy olyan pénzforrás teremtését, mely a városnak olcsó hitelt nyújtana. De ezzel egyetemben szükségesnek tartja, hogy a pénzügyi intézet oly erősen alapoztassék meg, hogy az egyszermind a városok adósságainak konverálásával is foglalkozhassék.

Bankház a levegőben.

Doktor Ziegler árucarnoka.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 17.

Nagystilű szélhámot leplezett le ma a szegedi rendőrség. A múlt héten ugyanis a Szegedsongrádi Takarékpénztár a külföldről nagyobb összegű pénzt kapott Blum Vincenz folyószámlájára. Mivel a takarékpénztárnál Blumot nem ismerték, az esetet pedig gyanusnak találták, figyelméztették a rendőrséget. A szegedi rendőrség kiderítette, hogy Blum Vincenz Szegedről, ahol egy hónapos szobában lakott, egész Európában üzi szélhámosságait. Körleveleket küldött szét Berlinbe, Hamburgba, Bécsbe, Londonba ezerszámra a legtekintélyesebb kereskedőházaknak, amelyben tudatta, hogy a hatóságnál 150,000 korona kauciót tett le és három emeletes árucarnoka van, amelyek első emeletén a nagyban való elárusítás, a másodikon az irodák, a harmadik emeleten pedig a szállító és csomagoló műhelyek vannak elhelyezve. A nagyhangu körlevelekre sok külföldi kereskedő felült, akiktől Blum Vincenz a leghetetlenebb formákban esalt ki pénzt. Letartóztatni nem lehetett, mert nesztét vette az ellene megindult vizsgálatnak és megszökött Szegedről.

A rendkívül érdekes esalásról a következőket telefonálja szegedi tudósítónk:

Bérpalota egy hónapos szobában.

Néhány hét óta Szegeden tartózkodik valami Blum Vincenz nevű egyén, aki a Polgárutcaiban, hónapos szobában tanyázik. Blum Szegedről nagy levelezést folytatott a külfölddel és körleveleiben azzal esalta lépre a tekintélyesebb külföldi, különösen német kereskedőket, hogy Szegeden nagy bankháza és árucarnoka van. A körlevelekben elmondta, hogy 150 ezer korona kauciót tett le a hatóságnál, árucarnoka három emeletes: a földszinten van a kicsinyben való kereskedés, az első emeleten van a nagyban való árusítás, a második emeleten vannak az irodák, a harmadikon pedig a műhelyek.

A nagyhangu körlevélnek meg volt a hatása és sok külföldi kereskedő lépett összeköttetésbe Blummal, aki mindenütt hitelre akart vásárolni és pénzt akart szerezni. Voltak, akik már föl is ültek a szélhámosságnak és pénzt is küldtek neki. Azonban a legtöbben ismert szegedi kereskedőkhöz fordultak, hogy tájékozódjanak Blum óriási vállalatának a hitelképességeiről. A szegedi kereskedők, akiket külföldről megkerestek, rögtön látták, hogy szélhámossal van dolguk és sietve értesítették a kérdezősködőket, hogy Blum hónapos szobában

lakik, csak rövid ideje tartózkodik Szegeden és a háromemeletes árucarnok csak mese, amelylyel szélhámossággal él.

Dül a pénz Szegedre.

A dologról értesítést kapott a rendőrség is, amely azonban nem adott eddig hirt a világsaló leleplezéséről, vagy elfogatásáról, mert nem volt adat, vagy tényleges feljelentés, amelynek az alapján eljárást indíthatott volna a szélhámosságnak ellen. Azonban most már bottal üthetik a nyomát, mert Blum megszökött Szegedről, a hónapos szoba üres...

Blum sok embert csaphatott be, amit bizonyít az is, hogy a külföldiektől várt pénzt előkelő szegedi bankokhoz küldette és így most is érkezett egy pénzküldeménye a Szeged-Csongrádi Takarékpénztárhoz, amely azonban szintén nem tudja, miként jut ez a pénz épen hozzá. A szélhámosságnak, úgy látszik, a pénzügyi intézetnek tekintélyét arra akarta kihasználni, hogy elhittette „üzletfeleivel”, hogy összeköttetésben áll a hatalmas bankkal.

Ebben a pillanatban, amikor rájöttek a megszökött szélhámosságnak üzemeltetésére, még nem lehet megállapítani világsalásainak részleteit és azt, hogy kiket és mily arányban csapott be. Az azonban bizonyos, hogy nem egyedül követte el a szélhámosságnak, társa volt, akit Szegeden jól ismert mindenki. Ezen az alapon a nyomozást megindították, amely szenzációs részleteket fog felderíteni.

Blum címére egyébként még mindig tömegesen érkeznek külföldi levelek a Polgárutcaiba. A rendőrség valószínűleg összeköttetésbe lép a postával és miután a „címezett már ismeretlen”, lefoglalja ezeket a leveleket.

Mit mond a rendőrség?

Tudósítónk ma délelőtt érdeklődött a rendőrségen, ahol ezt a felvilágosítást kapta:

— Blum Vincenz már hetek óta figyeljük, de följelentés csak ma érkezett ellene, még pedig külföldről. Szegeden, ahol állandóan Ziegler doktornak mutatkozott be, senkit sem károsított meg. Nagyon divatosan öltözködött, a kávéházakban pazarul költekezett. Fővárosi, berlini és bécsi lapokban hirdette szegedi háromemeletes vállalatát és azt, hogy pénzt tud szerezni mindenkinek. Tegnap még Szegeden látták, még nem szökött el, talán még ma elfogják. Az ügy egyébként nagyon kényes, többet nem mondhatunk, legföljebb azt, hogy több külföldi ember tett ellene följelentést, hogy megcsalta. Ma is érkezett külföldi följelentés.

Mi történt az éjjel?

Tudósítónk elment a Polgár-utca 21. számú házba, ott lakott Blum Vince. A házban lakók a következőket mondták el:

— Az emeleten két szobás, butorzott szobában lakott Blum Vince, az elegáns, cvikke-res bankár ur. Ötven koronát fizetett egy hónapra. Két és fél hónap óta lakik itt. Nappal aludt, délután ment el hazulról. Éjszakákon át mindig oda volt. Hajnalban fiakkeron jött leginkább haza.

— Nem is gondoltuk, hogy esaló, mert olyan urat tizen sem láttunk Szegeden. De milyen barátságos, milyen fess, előkelő ur volt! Ezelőtt három nappal keresték a rendőrök. Ez délután történt. Elmentek a rendőrök, nagyon rosszul tették, mert akkor este hazajött a bankár ur. Beszél a gazdasszonyával, az mondhatta, hogy rendőrök voltak itt, mert még akkor este sietve elment doktor Blum ur és nem is jött vissza. Pedig az este is keresték a rendőrök, a gazdasszonya szégyeli a dolgot, nekünk azt mondja, hogy a nagyságos cvikkeres ur beteg. A szeme fáj, a kórházban van.

A szemérmes rendőrség.

Mint lesz a bikából ökör.

Van még eredeti őshumor a magyar globuson. Ritkán üti fel a fejét, de hajjelentkezik, akkor öl és mar. Pécs városa szolgál legújabbban egy eredeti és világsaló ultra szánt kedverítővel.

A pécsi rendőrség, mint az alább elmondandókból ki fog tűnni, tul tesz ama németországi Heintze uron is, aki a német birodalmi gyűlésen a hirhedt lex Heintzét benyújtotta s ebben mint földi gondviselés — a meztelen szobrok felruházásáról akart gondoskodni. Pécssett még Heintzénél is szemérmesebbek az emberek. De nemcsak a nevezetes németet, hanem a görög isteneket is lepípálja a pécsi rendőrség. Ennek a súlyos vádnak megértéséhez tudni kell, hogy a míg a görög fő-fő isten, Jupiter a bikát annyira tisztelte, hogy nőhódításra a hatalmas állat alakját öltötte magára, — Junó istenasszony tudna errő egyet-mást mondani — addig a pécsi rendőrség megtiltja, hogy a bika, bika legyen. A mai naptól kezdve Pécssett a bikák ökrökké változtak.

Legalább a Pécsi Napló szerint ez ugyan. A ma este érkezett számában ugyanis a következőket írja laptársunk:

— Milyen legyen a bika? Kétféle bika van a világon. Eleven és festett. Akármennyire nem tetszik is valakinek az eleven bika, nincs módjában annak természetadta alkotását megkorrigálni, kénytelen elviselni mindenki, hogy a bika — bika legyen. Másképen áll a dolog a festett bikával. Evvel szemben már szabad tere nyílik annak a minden hajszálaban megbotló csodálatos emberi tulajdonságnak, amelynek egyetlen találó neve: alszenteskedés. Nagy-Németországban még ma is hahotáznak azon a kiváló szemérmes uralkodón, aki gyönyörű nadrágokat, krinolinok szoknyákat szabott muzeuma összes antik istenszobraira s akinek felséges parancsára válogatott szobafestők öltöztették föl a meztelen angyalkákat, Cupidókat és Vénuszokat a művészi festményeken. Miután minden bolondság könnyen terjed, ennek a szeniális szobor és képültöztető uralkodónak is akadtak követői nagyon szép számmal. A művészek purgatoriumában kétségtelesen illő bűnhődésben van részük azért a tönkrejavított művészi munkáért. De még ezeknek a hiperprüd középkoriaknak sem jutott eszükbe, hogy a festett szarvasokra, kutyákra, vagy tinókra jól szabott köntöst festessenek. Ebben a tekintetben Pécssett illeti meg a palma. Egyik kisebb éjjeli kávéház tulajdonosa „A bikához” címezte üzletét és hatalmas cégtáblát festett, amelyen valamelyik címfestő kezét dicsérve ott ékeskedett a címet illusztráló bika is. Derék, hatalmas bika, illő szarvakkal, hatalmas szüggyel, Arany János Toldijából ismert komor nézéssel és minden egyéb bikát megillető rekvizitummal. Szóval épen olyan volt a festett bika, amilyennek a természet az elevent alkotja. A cégtáblát kiszögezték a sarokra és ezzel rendes körülmények között pont következnek. Ezuttal azonban más következett. Valakinek, aki gondolkodás tekintetében egyenes és közvetlen leszármazottja lehet a prüd szoboröltöztetőknak, szemébe tünt a bika a cégtáblán. A valaki, miután megállapította magában, hogy a bika képe természetű és mint ilyen — szemérmesítő, elment a rendőrségre, ahol erélyesen követelte, hogy a főkapitány csináljon rendet. Öltöztessék fel a festett bikát, vagy csináljanak vele akármit, de ne hagyják pirulni a járőkeket, gyermekeket és katonákat őrmestertől lefelé egy hamisítatlan, az elevenhez hajszálla hű bika képe miatt. A rendőrségen nagyot néztek a furcsa panaszon, kicsit talán mulattak is rajta, de végül hálát adtak az egek urának, hogy a megbotránkozott valaki nem az eleven bikákat kívánja rendőri asszisztenciával piros nadrágba öltöztetni csak a festett. Akarja korrigáltatni. Kiment tehát az egyik rendőrbiztos a helyszínére és megállapította, hogy a

bika époly kevéssé szemérmetsértő, mint nem az a konflisó, vagy a sarki — kutya, de ezér, kiment a pecsétes parancsolat a bikás kávéshozt hogy a bika ne legyen továbbra is bika. Megjelent ome rendőri rendelkezés következtében a cimfestő és fájdalmas szivvel és egy fehér esettel fehér-foltot ejtett a bikán. A pécsi festett bika azóta — ökör. A pécsi eleven bikák a legelőn rettegnek is a szigorú erkölcsbíró; még utóbb őket is észreveszi és belőlük is ökröket csinál.

Mit csinálna a pécsi rendőrség ezek után Jupiterrel?

Vesztegetéssel vádolt román pap.

A ternovai lelkész feljelentése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 17.

Az aradi járásbíróshoz ma egy hünyvádi feljelentés érkezett, amely ismét arról tesz tanuságot, hogy egyes községekben folyton ellentétbe helyezkedik a lakosság egy része az előjárósági tagokkal és részben a lelkészekkel is. Csak a napokban emlékeztünk meg néhány ilyen esetről. Most Popa Jusztin, a ternovai görög keleti lelkész adott be feljelentést rágalmozás miatt Janku Kornél dr. aradi ügyvéd útján Ternova község tizenhat jómódu polgára ellen. Popa azt adja elő feljelentésében, hogy a feljelentett egyének őt hatóság előtt megvesztegetéssel vádolták. Ezt abból az alkalomból tették, hogy a ternovai görög keleti román tanító választása ellen az aradi gör. kel. román Conzorciumhoz beadott felebbezésükben, róla így irtak:

„Az esperes főtisztelendősége megengedte Popa Jusztin lelkésznek, hogy a saját jelenlétében az iskola helyiségében erkölcstelen eszközökkel korteskedjék a megválasztott érdekében... Popa Jusztin lelkész a megválasztott Maris Teodor érdekében a választás előtt, de sőt a választás tartama alatt enni és inni adott a saját házában és saját lakásán. Ezenkívül még több más helyen és több egyének is adott italt Popa Jusztin lelkész a megválasztott érdekében, úgy, hogy megvesztegette a választókat. Mindezt megtette, valamint pénzt is ígért és adott. Továbbá fenyegette a választókat, hogy ha nem szavaznak a megválasztottra, a Victoria pénzintézet fel fog nekik mondani.“

Popa Jusztin a felebbezésnek ebben a részében látja az ellene elkövetett rágalmozást fennforogni és kéri a felebbezést aláíró 16 választó polgár szigorú megbüntetését. Az ügyben Zih József büntető járásbíró fog ítélni.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

* A román királyi család. Az Uránia-színház új műsorának egyik legérdekesebb mozgófényképe előkelő miliót tár a néző elé. A hetvenedik születésnapját mostanában ünnepelte Károly román király és ebből az alkalomból Vilmos császár fiát, a trónörökösöt küldte le Bukarestbe a jubilánst gratulálni és hogy a német hadsereg tábornoki botját átnyujtsa. Látjuk a képen a fejedelmi vendég fogadtatását, a román királyt és királynét, aki Carmen Sylva néven mint író is világhírű, a román trónörökös párt gyermekeikkel. A német trónörökös és az egész fejedelmi társaság megláto-

gatta a királyné által alapított vakok intézetét is és megható látványt nyújt, amint a szegény világtalanoktól örömmel veszik körül királyi jóltevőjüket, Erzsébet királynét. Az utvonalakon, melyeken a fejedelmi menet végigvonul diszbe öltözött katonák állnak sorfalat és a hatalmas néptömeg lelkesen ünnepli a vendégrónörökösöt és a királyi családot. A pazar képet pénteken mutatja be először az Uránia-színház. 791

* „Remény“. A hollandus irodalom egyik legnagyobb írójának, Heyermans Hermannak „Remény“ című halászdramája, megjelent a Magyar Könyvtárban is, mint e kitűnő vállalat 560—561. száma. A darab nagy költői erővel festi a hollandiai halászfalvak lakóinak végtelen nyomorát; hatalmas vádirat a hajósgazdák gonosz kapzsisága ellen, melylyel e szerencsétleneket nemcsak kizsákmányolják, hanem életüket is kockára teszik, rozoga hajókon küldve ki őket a tengerre, hogy aztán ők maguk a hajóbiztosító-társaságok pénzén gazdagodjanak. A szociális harcban, mely munkások és munkaadók közt világszerte folyik, alig hangzott el a Heyermansnél megrendítőbb szózat. — A dráma, melyet Hevesi Sándor igen szépen fordított le, 60 fillérért kapható minden könyvkereskedésben vagy a kiadócégnél: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) R.-T., Budapest, Andrassy-ut 21.

Az eladósodott hercegnő.

Köburg Lujza vagyoni viszonyai.

Távirati tudósítás.

Arad, június 17.

A belga király kitagadott leánya, Köburg Lujza hercegnő, állandó alakja az európai botrány-krónikának. Nem mulik el hónap, hogy valami újabb afférjáról ne hoznának hírt a lapok. Most, mint Berlinből jelentik, egy ottani újság közöl leleplezéseket a szerencsétlen hercegasszony pénzügyi műveleteiről, amelyeknek kuszasága és fantasztikus mivolta méltán keltet megbotránkozást és feltűnést mindenfelé.

A hercegnő, aki édesapjától évi ötvenezer frank apauázst kap és volt férjétől, Köburg Fülöp hercegtől is állandó nagyobb támogatásban részesül, ezidőszert Berlinben lakik. Bár ezek a rendelkezésére álló pénztörzások elég tekintélyesek, a hercegnő állandó pénzzavarral küzd, amibe oktalan költségezése lépten-nyomon besodorja. Legnagyobb gondját a szállószámlák kiegyenlítése okozza, ami mindig nagy nehézséggel jár. Legutóbb egy, az Unter den Lindenben lévő szállóban lakott kíséretével és Mattasich volt főhadnaggyal. Számlája itt nagyon felszaporodott és minthogy a kiegyenlítés körül közte és a szállótulajdonos közt meglehetősen ellentétek merültek fel, kinos botrányok közepette volt kénytelen néhány nap előtt a szállóból egy másikba költözni. Az előbbi szállodás a költségek miatt keresetet indított ellene. Egyéb adósságok szintén nagy mértékben nyomják a hercegnőt, akinek környezete azzal hitegeti a hitelezőket, hogy Lujza hercegnő atyja halála után legalább százmillió frankot, Sarolta császárné halála után pedig ötvenkétmillió frankot fog örökölni. Mig ez a két esemény bekövetkezik, a hercegnő a legfuresább pénzügyi műveletekkel akar finansziális zavarából kilábalni. Így például Aachenben egy Schönemann nevű bankártól egy millió háromszázezer márkáért villát vásárolt. Mikor azonban fizetésre került a sor, Mattasich készpénz helyett a hercegnő váltóit prezentálta, azokat a váltókat, amiknek csak Lipót király, vagy Sarolta excsászárné halála után lenne értékük — akkor is csak talán. A bankár természetesen nem fogadta el a váltókat, mire botrány kerekedett és Schönemannnak csak nagynehezen sikerült birtokát visszanyernie. A botrány azonban akkorára növekedett, hogy a hercegnő kíséretével együtt kénytelen volt Aachent elhagyni. Mindezekre a dol-

gokra vonatkozóan különben a hercegnő ma egy berlini újságnak nyilatkozatot tett, amelyben a többek közt a következőket mondta:

— Jól tudom, melyik volna az az út, amelyen meg tudnék egyezni atyámmal, de megvásároltatni nem engedem magamat. Környezetemnek köszönhetem szabadságomat, életemet. Azt vetik szemére meghitt embereimnek, hogy kiszabadítottak a tébolydából, én pedig életem fogytáig hálás leszek érte. Kinek mi köze hozzá, hogy pénzzavarokkal küzdök. Hét évig éltem szűkös viszonyok között a tébolydában, most is szívesen nélkülözök, de környezetemtől semmi áron sem fogok megválni. Ott lakom, ahol tetszik és ahol meguntam magamat, onnan tovább megyek. Igen, elutazom Berlinből is, ha kinoznak, pedig Berlinben jól éreztem magam, mert a törvények és rendezett állami intézmények oltalma alatt állok. Tömegesen kínálnak üzletekkel. Minden nap nyakamra járnak az ügynökök, birtokokat, kastélyokat kínálnak. Legutóbb is a Rajna mentén nyole millió márkán kínáltak megvételre egy gyönyörű kastélyt. Azt feleltem az ügynöknek: Menjen atyámhoz, a belga királyhoz, neki van pénze. Vegye meg ő és aztán hagyja rám örökségül. Minden egyes üzlettel, amelyet nevémben megkötöttek, magam foglalkoztam és amit aláírok, jól megnezem. Ha azt szeretném, hogy évjáradékomat felemeljék, jól tudom, milyen módon eszközölhetném ki. De szívesebben kuporgatok mostani évjáradékomból, semhogy megtegyem az utat Canossába.

Ezzel a nyilatkozattal azonban korántsem intéződtek el a hercegnő pénzügyei. A nyilatkozat semmiesetre se fogja effektuálni azokat a sok millió névértékű váltókat, amelyek a hercegnő aláírásával hirhedt uzsorások birtokában vannak és amelyek közül csaknem minden héten peresitenek néhányat. Pénzügyi körökben valósággal rémmesék keringenek ezekről a váltókról, amelyek még nagyon sok bajt fognak okozni a szerencsétlen, betegidegzetű hercegnőnek.

Emlékirat a trónörökös előtt.

Egy államférfiu kibontakozási terve.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, június 17.

A temérdek kibontakozási terv közül, melyek az utolsó hetekben a válság megoldására irányultak, most egy előkelő államférfiu kibontakozási plánuma kelt nagy feltűnést politikai körökben.

A kibontakozási tervet emlékiratban terjesztette az említett államférfiu, aki legutóbbi időben aktív részt vett a kormányzásban, Ferenc Ferdinánd trónörökös elé, akinek, úgy látszik, az emlékirat szerkesztő államférfiu bizalmas embere lehet. Az emlékirat a válság megoldásának első feltételeként azt jelöli meg, hogy a meddő közjogi harcok helyébe a gazdasági kérdések tolassanak előtérbe. A koalíció működésének épen az a főhibája, hogy az országnak gazdasági megerősítését elhanyagolta és eredménytelen közjogi vitákban fecsérelte el erejét. Az emlékirat írója a gazdasági megerősödéstől várja Magyarország jövő felvirágzását és ebben reméli feltalálni a válságból való kivezető utat.

Az igen érdekes és szenzációs emlékiratnak — amely nem egyéb mint az 1867: XII. t.-c.-nek magyarázata — gondolatmenete a következő:

1. A magyar szent korona országai, mint elválaszthatatlan egység és az osztrák örökös tartományok, mint elválaszthatatlan egység két egymástól független állam, amelyek a pragmatika szankció értelmében közös uralkodó alatt, annak egységes és elválaszthatatlan birtokában vannak.

2. Mindegyik állam önállóan intézi befelét saját ügyeit. Önállóan állapítja meg céljait és alkalmazza a célra vezető eszközöket.

3. A közös uralkodó által való elválaszthatatlan birtoklás egy elvont magasabb monarchikus egységet teremt amelynek képviselője az uralkodó, akinek személyében az állami felségjogok összhangzó alanyai is kielégülést nyernek.

4. Ez az összhang elsősorban a külügyi képviselőlet közösségében és védelmi közösségében nyilatkozik meg. Mindkét állam önálló gazdasági egység is, azonban a közös uralkodó alatt egy monarchikus egységet képezvén, védelmi és dacsövetségben áll s így elsősorban megköveteli a gazdasági érdekek teljes és lojális méltánylását.

5. A kölcsönös méltánylás összhangjának is a közös uralkodó személye a legfőbb garanciája, akinek személyéből a két állam külön-külön közgazdasági politikája mint feltétlenül harmónikus kiegyenlítést követelő elvont magasabb közösség jelentkezik.

6 Természetes, hogy minden érdekszférába mi tartozik, azt a két állam szerződésben határozza meg, de az érdekek igazságos méltánylása kölcsönös lojalitással történik. A program érdekében kívánatos volna, hogy Ausztriában is oly kormány alakítsák meg, mely az ügyek kölcsönös intézésének hasonló lojális szándéka által át van hatva és hogy ez a lojális szándék mindkét állam parlamentjében a lehető legazonosabb trónbeszédre adandó válaszból lehetőleg egybehangzóan kifejezésre is jusson.

Az emlékiratnak ez röviden összefoglalva az eszméjének. Hír szerint egyes politikusoknál tapogatózások folynak abban az irányban, hogy ennek a kibontakozási tervnek talaja előkészíttessék.

HIREK.

Császártalálkozás.

— Vilmos császár és Miklós cár barátalkozása. —

Távirati tudósítás.

Arad, június 17

Vilmos német császár, aki kedden Neufahrwasserben szállott hajóra, ma találkozott a finn vizeken II. Miklós orosz cárral. A császártalálkozó ma is Björköben ment végbe, ahol a két uralkodó már öt évvel ezelőtt is találkozott. A császár kíséretében mindössze tizenhatan vannak, köztük Schön báró külügyi államtitkár, míg a cárt Izvolszky külügyminiszter és Sztolipin miniszterelnök kísérték. A császártalálkozás kétségtelenül nagyfontosságú közeledést jelent Oroszország és Németország és ezzel Oroszország és a hármasszövetség között és mint ilyen örövendetes következménye a tél-tavaszi fenyegető nemzetközi helyzetnek.

A császártalálkozásról eddig még csak egy helsingforszi távirat számol be. E szerint a találkozáskor mindkét hajó üdvözléseket adott és előbb a Wacht am Rheint, azután az orosz himnuszot játszották. Az uralkodók kölcsönösen meglátogatták egymást és rendkívül meleg üdvözlés után hosszú ideig beszélgettek. Este ünnepi ebéd volt, melyen az uralkodók kölcsönösen egymás egészségére és országuk felvirágozására ültették poharaikat.

A császártalálkozással egyidőben kapjuk a következő érdekes jelentést:

Londonból annak hire érkezik, hogy a cár augusztus vége felé Trieszt közelében találkozni fog Ferenc József királylyal. Tudvalevő, hogy a cár angolországi látogatása után, augusztus elsején a Polarnaja Zrieszda jachton hosszabb utazást tesz a Földközi tengeren és találkozik az olasz királylyal és a görög királylyal. Diplomáciai körök nem erősítik meg ezt a hírt, de nem is tagadják, hogy a cár és Ferenc József találkozásáról folynak tárgyalások.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 18-án az időjárás: változékony, enyhe, sok helyütt csapadék.

— Kossuth Ferenc üdvözlése. A függetlenségi és 48-as kör alakulása alkalmából táviratilag üdvözölte Kossuth Ferencet, az országos függetlenségi és 48-as párt elnökét, aki az üdvözlésre a következő távirattal felelt: Örömmel üdvözlöm a megalakult függetlenségi kört, óhajtom, hogy minden egyes tagja legyen elveinknek tántoríthatatlan harcosa. Kossuth pártelnök.

— A polgármester hazaérkezett. Varjassy Lajos polgármester ma este érkezett Aradra Budapestről, ahol több függőben lévő városi ügyet intézett el. Megírtuk, hogy a vasuti indóház kérdése kedvező és gyors megoldására ígéretet kapott és mint értesülünk, a teksztilyárnak adandó városi kedvezmények ügyében hozott közgyűlési határozat is jóváhagyva fog rövid időn belül leérkezni a belügyminiszteriumból.

— Az oroszországi katolikusok új egyházfejedelme. Pétervári jelentések szerint az elhunyt Vukovszky Apolináriusz metropolita érsek, az oroszországi római katolikusok volt egyházfejedelmének utódja Simon érsek lesz. Simon érsek annakelőtte a pétervári róm. katolikus akadémiának volt a rektora. Oroszországból már régen eltávozott, s mindmáig a Vatikánban élt.

— Vlád Aurélné megkegyelmezése és a román orvosok. Vlád Aurélné megkegyelmezése nagy zavarba hozta a román orvosokat, akik tudvalevőleg a budapesti orvoskongresszusról való távolmaradásukat azzal is indokolták, hogy nem mennek olyan ország fővárosába, ahol egy tiszteletreméltó nő bíróság elé és börtönbe kerül. Az orvosok zavara most már annál is nagyobb, mert már elkészült az emlékirat is, melyben tragikus vonásokkal rajzolták Vládne vértanaságát. Ezt a részt most természetesen ki kell hagyni, vagy el kell dobni az egész emlékiratot. Joneszku Toma orvos-professzor a romániai szabadelvű párt felhivatalos lapjában nyilatkozatot tesz közzé, melyben kijelenti, hogy a romániai orvosok Vládne megkegyelmezése dacára sem mennek el a budapesti kongresszusra.

— Jelenet a szigorlaton. Bécsből jelentik: Az itteni egyetem jogi szigorlatán kinos jelenet játszódott le tegnap. Egy jogász állott a vizsgáló-bizottság előtt. Ezt a fiatal embert három évvel ezelőtt vasuti baleset érte s azóta gyakran megesik rajta, hogy idegroham támadja meg. A szigorlat közben is ilyen roham lepte meg. Összeesett, a mire a szigorlatot félbeszakították és a mentőket hívták hozzá. A mentők a tanári szoba diványára fektették, ahol csak félóra múlva eszmélt föl. Kórházba akarták vinni, de a jogász tiltakozott ellene.

— Nem megyek, előbb leleszem a szigorlatot. — mondotta.

A mentők támogatásával megjelent a bizottság előtt, a mely azután folytatta a szigorlatot. A jogász kénytelenül megfelelt a kérdésekre s oly kitűnő eredménnyel tette le a szigorlatot, hogy a professorok gratuláltak neki.

— Tragikus lövésny. Münchenből táviratozzák: A tegnapi lövésnyen Wrede herceg, főhadnagy olyan szerencsétlenül esett le lováról, hogy agyrázkódást szenvedett. Az ezután következő futásban Jäger hadnagy esett le lováról és szintén agyrázkódást szenvedett. Mindkét előkelő tiszt állapota reménytelen.

— Kossuth titkára. Egy fővárosi estülap írja le, miként dolgozik a kereskedelmi miniszter az utóbbi viharos napokban. Kossuth kereskedelmi miniszter egész nap ki nem mozdul a szobájából. Kivéve, ha konferenciára megy Budára a miniszteriumba. Akkor is a kocsi mélyébe süllyed és hűségese csatlóstársa is, Pally Sándor, vagy gyalog, vagy propelleren igyekszik át a Duna túlsó oldalára. A proklamáció megszövegezésének ideje alatt különben Pally Sándor valóságos fogoly. A kegyelmes ur elrendelte, hogy ne menjen vendéglőbe ebédelni. Egy szolgáló felesége a kereskedelmiügyi miniszteriumban főzi számára a jóízű magyar kosztot, ő maga otthon van egész nap és részint fogadja a szövegen dolgozó képviselőket, részint maga is átnézi a dolgozatot és megteszi észrevételeit a miniszternek, persze olyankor, amikor már négyszem között vannak. Tegnapelőtt Pally Sándor erősen ráéhezett egy kis szabadságra és egy páholyt vett a cirkuszba. Este van, gondolta, páholyba megyek egy-két rokonommal, mi kifogása lehet ellene a kegyelmesnek? Volt kifogása. Ahogy meghallotta Kossuth Ferenc, hogy a cirkuszba készül Pally, nyomban maga elé idéztette:

— Nagyon kérem Ont. — mondta a miniszter, — hogy legyen még türelemmel egynekány napig. A cirkuszban mindig akad egy-két képviselő és újságíró és ezeknek, különösen az utóbbiaknak a kérdezősködéseit előt nem tud az ember menekülni. Pally Sándor meghajolt és kiment. A cirkuszi látogatás persze elmaradt.

— Ostrom Trieszt utcáin. Triesztből táviratozzák: Tegnap községi pótválasztások voltak Triesztben. Miután egész nap a választási eljárás folyamán, ép úgy mint az esti órákban rend és nyugalom uralkodott, este 8-9 óra között csoportonként a kaszárnaytérben számosan gyülekeztek és a Narodni dom elé vonultak, ahol 2-300 szlovén jelent meg. A tömeg mindinkább növekedett. Konfliktusok és heves tolongások, keletkeztek úgy, hogy a rendőrség kényszerítve látta magát, hogy beavatkozzék és a teret kiürítse. Ugyanabban az időben a szocialisták csoportja San Giacomo-ból, ahol egy választási gyűlésen vettek részt, visszatért egyesületi helyiségei felé. Követtek őket mazzinianusok, akik a Via del Ohnon lévő egyesületi helyiségük felé kanyarodtak. Ebben a pillanatban a mazzinianusok egyesületi ablakából saját elvtársaikra töltött revolverrel lőttek, nyilvánvalóan összetévesztés folytán. A lövés egy járókelő öreg embert megsebesített. A rendőrség rögtön behatolt a mazzinianusok első emeleti helyiségébe, feltörte az ajtókat és zseb- és házkutatást tartott. Többeknél és a helyiségben nyolc revolvert, egy Flaubert-puskát, négy bunkósbotot, négy vadászkést, két tőrt, egy ablak előtt pedig egy halom követ találtak. Az egyesületi helyiségben lévő mintegy 40 mazzinianust letartóztatták és csendőrs- és rendőrfedezettel a rendőrségre vitték. A letartóztatottak között vannak a főcinkosok, valamint tulajdon elleni kihágás miatt büntetettek is. A Narodni dom előtti tér, valamint a mazzinianusok egyesületi helyisége körül mellékutak kiürítésénél további 80 letartóztatás történt. Éjfél felé a rend teljesen helyreállt.

— A rossz bizonyítvány miatt. Laibachból jelentik: Az itteni temetőben egy Voncina nevű realista revolverrel agyonlőtte Filic nevű osztálytársát Filic anyjának sírjánál. A gyilkos diák azután maga ellen fordította a fegyvert és agyonlőtte magát. Hátrahagyott levelükben megírták, hogy a rossz bizonyítvány miatt mennek a halálba.

— **Családirtó kereskedő.** Berlinből táviratozzák: Koczák Adolf wilmersdorfi kereskedő tegnap agyonlőtte két gyermekét és azután öngyilkos lett. Koczák egy Berlin melletti városkában meglátogatta azt a vendéglőt, kinek gondjaira bízta néhány nap előtt gyermekeit. Ott megebedelt a gyermekekkel, azután az erdőbe vitte őket egy cseléd kíséretében. A cselédnek feltűnt, hogy gazdája a magával hozott üvegekből sok bort ivott és a gyermekeknek is adott inni. A cselédet azután visszaküldte, de az az uton három revolverlövést hallott, visszament és ekkor mind a három embert vérben látta. Az apa még élt, a két gyermek már halott volt. Néhány perc múlva az apa is kiszenvedett. Koczák Berlinben levő feleségének bucsulevelet hagyott hátra.

— **A lövöpetrii mérgezés.** Az a rettenetes tragédia, mely a Szatmárhoz közellévő Lövöpetriben történt, most már a részleteiben is világossá kezd válni. Most már senki sem vonja kétségbe, hogy Róth Albert lövöpetrii földbirtokos méreggel pusztította el a feleségét. Amikor az asszony hirtelen meghalt, az orvos megállapította, hogy szívszélhüvés volt a halál oka. A vizsgálat, mint értesülünk, az orvosra is kiterjed. Mert ez az orvos halottkémi funkciót is végzett és fel kellett volna tennie előtte, hogy az asszony, akinek könnyű és muló természetű baja volt, oly hirtelen meghalt. Legalább is el kellett volna rendelnie a boncolást, amint ez hirtelen halálesetknél szokásos. Eleintén ismeretlen tettesek ellen folyt a vizsgálat. Tegnap már Róth Albertet letartóztatták, s a nyiregyházi törvényszék fogházába vitték. De egyuttal letartóztatták Róth két cselédjét is, mint a hitvesgyilkos valószínű bűntársait. A nyomozás során kiderült az is, hogy az elhunyt asszony nővére még a temetés alkalmával kérdést intézett a cselédséghez, hogy hol van az orvosságos üveg, melyben a bevett folyadék volt, azonban nagy meglepetésére a cselédek válasz nélkül hátat fordítottak neki. Ez a viselkedés keverte gyanuba a cselédeket, akiket mint bűntársakat szintén letartóztatták. Róth Albert egész testében megremegve fogadta a csendőröket, akik őt letartóztatták.

— Nem vétettem én senki ellen, — mondotta — *miért tesznek szégyent velem?*

Ugyanakkor csendőrök vitték el Pajka Borosa és Kozma Julia cselédeket is, akik Róth Albert parancsára elhallgatták az esetet. Az elhunyt asszony családja százezer koronára teszi a hetévi házasság alatti közös szerzeményt. A hagyatéki leltár szerint azonban Róthné hozománya eltűnt, mert Róth ügyvédjével oly leltárt készített, melylyel a család nem követelheti vissza a hozományt. Délben érkezett jelentés szerint a nyiregyházi vizsgálóbíró fél tizenkét órakor kezdte meg Róth Albert kihallgatását. A vallatásról még eddig semmi sem szivárgott ki.

— **Az orosz cárné megbizottja Szegeden.** Szegedről jelentik: Hanzen Péter orosz államtanácsos Ruffy Pál, a magyar gyermekvédelem kormánybiztosa társaságában ma Szegedre érkezett, hogy az új-szegedi állami gyermekmenhelyet tanulmányozza. Hanzen államtanácsos, aki a cárné megbizottjaként tanulmányozza a magyarországi gyermekvédelmet, a gyermekmenhely életét, a családokhoz kiadott gyermekek kezelését, az országos gyermekvédő liga új-szegedi Árpád-otthonát vizsgálta meg. Az Árpád-otthonban különösen a züllött gyermekek nevelési rendje és munkára fogása érdekelte az orosz államtanácsost. Szegedről a vendég Törökkanizsára, Orosházára és Nagyváradra utazott.

— **Véresre vert ügyvéd.** Zágrábból táviratozzák: Csunya botrány játszódott le ma délután a Zrinyi-téren. A botrány oka az volt, hogy a nagy szerb hazaárulási pór tegnapi és mai tárgyalásán Belobrg dr. védőügyvéd ügyetlen kérdéseivel többször megsértette a horvátokat. Amikor a mai tárgyalás után fél 3 órakor Belobrg dr. egy másik védővel, Popovics dr. a törvényszéki épületből a Zrinyi-térre ért, a délszláv akadémia épületéből feléje rohant egy csomó fiatalember, a horvát légió tagjai, akik minden szó és megjegyzés nélkül földre tepertek Belobrgot és véresre verték. Popovicshoz hozzá sem nyultak. A vérző ügyvédet egy közeli patikába kellett vinni, ahol bekötözték sebeit. A hatóság vizsgálatot indított.

— **Pályázat kulturatanácsosi állásra.** A legutóbbi közgyűlés felhatalmazta a tanácsot arra, hogy az új tanácsosi állásról alkotott szabályzat miniszteri jóváhagyása előtt kiirhassa a pályázatot. A tanács sietett a megbízásnak eleget tenni. A főjegyző következő pályázati hirdetményt bocsátotta ki: Arad sz. kir. város törvényhatóságánál ujonnan szervezett harmadik tanácsnoki állás betöltésére pályázatot hirdetek s felhívom azokat, kik a fentmeglölt állást elnyerni óhajtják hogy pályázati kérvényeiket hozzám 1909. évi július hó 6-ik napjáig bezárólag nyujtsák be. Az állás évi javadalmazása 3600 korona törzsfizetés és 720 korona lakbér. A III. tanácsnok ügykörébe az összes népoktatási és közművelődési ügyek tartoznak. A polgármester távollétében: Kádas Kálmán főjegyző.

— **Anafabéta községi bíró.** Nagykanizsáról jelentik: A most folyó esküdtzéki tárgyalások egyik napján a kisorsolt esküdtek egyike, a kanizsai járás egyik falujának bírája felmentvényt kért a törvénykezésben való részvétel alól. Nagy mértékű hivatalos elfoglaltságát hozva fel indokul, az esküdttörvényszék elnöke megadta a bírónak az egy heti esküdtzéki tárgyalás alól való felmentést, de mikor az első napért járó napidíjat felvette és az erről szóló elismervényt aláírás végett elébe tették, mindenki legnagyobb meglepetésére kijelentette, hogy nem tud írni.

— De hát akkor hogyan végzi el bírói tisztségét teljesítését? — kérdezték tőle az álmélkodó törvényszéki bírók.

— Hát, kéremszépen, van egy lányom, aki mindent meg tud írni, vagy ha az nincs odahaza, csak akad valaki a faluban, a ki a nevémet aláírja, ha muszáj.

— **Köszönetnyilvánítás.** A Gáj külvárosi áll. elemi népiskola évszázó vizsgái alkalmából, a szorgalmas és jó előmeneteli tanulók, valamint a magyar nyelv elsajátításában kitűnt idegen ajku gyermekek megjutalmazására, Neuman Testvérek cég 12 drb. gyermekvédő-liga sorsjegyet és 38 drb. könyvet, Gutzjahr Mihály 20 koronát voltak kegyesek ajándékozni. Fogadják a nemes adakozók, a tantestület nevében, forró köszönetemet. Nagy Ignác igazgatótanító.

— **Elhízás ellen időnk legelőkétesebb gyógyszere** hazánk természeti kincse, az egész világon elismert Ferenc József-keserűvíz. Kivalóan alkalmas otthoni — a rendes foglalkozást meg nem zavaró — rendszeres használatra. Mint naponkénti adag elegendő: reggel éhgyomorra egy pohár felmelegítve. 1631

— **Rejtélyes gyilkosság.** Zsigmondházán ma a Marosból egy ismeretlen férfi hulláját fogták ki. A nyomozás során később kiderült, hogy a holttest Topics György munkásé, akit legutóbbára mostoha fiával láttak egy korezmában mulatni. Az orvos nem volt képes a halál okát megállapítani, azt sem, hogy a hulla élve, vagy halva került-e a vízbe. Jelentést tettek az esetről az aradi ügyészségnek, ahol a hulla felboncolását indítványozták. Ez ma meg is történt. A boncolás során megállapították, hogy Topics hasán és oldalán több eszűrés van, ami arra mutat, hogy gyilkosságnak lett áldozata. A gyilkos kézrekerítése iránt megindították a nyomozást.

— **Megölte a fiát.** Draueról jelentik: Petkucz György drauci gazdálkodó tegnap összeveszett a fiával Juonnal. Amikor a fiu este lefeküdt az öreg megvárta míg elalszik és vas járomszöggel három izben olyan erővel sújtotta fejbe, hogy koponyarepedést szenvedett. De az öreg ezzel még nem érte be, hanem konyhakést keresett, amelylyel fiát összeszurkálta. Petkucz Juont beszállították az aradmegyei köz-kórházba, ahol ma meghalt. A gyilkos atyát letartóztatták.

— **Francia likörök legbiztosabb készítésére,** — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 171

TARKASÁGOK.

(Ferenczi Károly és a fináncok.) Ferenczi Károlynak, a most Aradon tartózkodó Nagy Endréféle kabaré-jókedvű és népszerű művészenek, a főváros közelében, Rákosszentmihályon van lakása. Mint Budapest közelében mindenütt, úgy itt is igen sok a finánc és Ferenczi Károlynak nem kis passziója az, ha közülük egyenkettőn kifoghat.

Igy történt ez most, néhány nappal Nagy Endréék Budapestről való elutazása előtt is. Ferenczi lakásáról a fővárosba igyekezett és magával vitt egy háromliteres kosárba font üveget — üresen. Az üveget balkezevel fülénél fogva, felszállott a helyi érdekű villamos vasutra és annak perronjára állt. Mikor a Fehérvári-uton a vámvonalhoz értek, megállott a villamos, hogy a pénzügyőr, aki az utasok aruit elvámolja, felszállhasson. Ferenczi, mikor meglátta a felszállni készülő fináncot, szokása szerint gonosz tervet forralt. A kosaras üveget feltűnően a levegőbe emelve, átfutott a villamos-kocsin, annak másik végén leugrott az utra és elkezdett sebesen futni. A finánc természetesen rögtön észrevette a gyanús üveggel menekülő alakot. Ő is leugrott a kocsiról és utána vetette magát Ferenczinek. A hosszalábu művész ezt látva még gyorsabban kezdett rohanni és a lehető legrosszabb, legjárhatatlanabb utakra csalta maga után a fináncot. A pénzügyőr, aki véletlenül nem volt valami nyurga fiu, lihegve szaladt Ferenczi után.

— Álljon meg azonnal! — kiáltott utána.

— *Majd bolond leszek!* — szolt vissza kedélyesen Ferenczi.

Ujból kezdődött a vad hajszja. Végre is Ferenczi sajnálni kezdte az izzadó fináncot, megiasította lépteit és hagyta, hogy a finánc a gallérijánál fogva megkapja.

— Mutasd te kópé azt az üveget! — szolt rá lihegve a pénzügyőr.

— Tessék! — nyujtotta át Ferenczi a kosarat.

— A finánc megnézi az üveget és a füléhez tartva meglóbálja.

— *Hát ez üres!* — ordította dühösen a finánc. — *Ezért szaladtam én az ur után!*

— *Hát ki mondta, hogy szaladjon!?* — szolt flegmával Ferenczi.

SPORT.

+ **Turisták kirándulása a Kazánszorosba.** Alig érkezett haza a legszebb emlékekkel, az „Aradi Turista-Egyesületnek” külföldi turán volt, félszáznál több kirándulója, máris újabb kirándulásra készülnek. A kirándulási program szerint a Dunának legszebb részét fogják beutazni, mely fejedelmi vidékeivel oly fenséges panorámát nyújt a szemlélőnek, minhez hasonlót messze tájak bebarangolása után sem találunk. Különféle zsánerű természeti szépségek mesés részletei kaleidoszkopszerű színes változatokat tárnak elénk s a hegyóriások közé ékelte hatalmas Duna annál pompásabb látványt nyújt, minél mélyebben hatolunk a baja vegetációban pompázó titokzatos szirtok fantasztikus sziklafalai közé. A feleő és alsó Kliszura, a Juci-

torlat és az Islás zuhatagjai, a festői szigetek, a dubovai Duna-tó, a pazar pompájával bámulatba ejtő Kazánszoros, a mult és jelen két hatalmas szikla útjával, a szirtekbe vágott Széchenyi- és Traján-uttal, az elvarázsolt tündérbirodalom sokat beszélő némaságával, rabjává ejti a szemlélőt. Fenséges látvány bontakozik ki a szemlélő előtt akkor, amikor széjjel húzódnak a Kazánszoros lélegzetet elfojtó szűk szikla serai, amidőn trianguláris alakban kitágul a Duna medre és a hármás uralom alatt álló hatalmas hegyek éleivel cikkekkesen olvad össze a tájakra boruló kéklő ég felhős pereméje. Es e szép képnek gyöngye a Duna kellős közepéből kiemelkedő Ada-Kaleh-sziget, a törökvilág rombadólt dícsőségének pusztuló symboluma. Ha e kirándulásból még megemlítjük a festői Cserna-völgyét és Herkules-fürdőt szimpompás miliójével, teljes lesz ez a természeti kép, mely az embert két nap alatt sok érdekes tanulmányos dologgal megismerteti és fölötte szórakoztatja. Ezen kirándulásra jelentkezni lehet folyó hó 20, vasárnap este 7 óráig az egyesületi irodában (Vass-szálló I. emelet) továbbá Bloch H., Kerpel Izó, Krausz Paulin és Weisz Leó cég könyvkereskedésében elhelyezett iven. Indulás június hó 26-án este 7 órakor. Jelentkezési költség 38 korona.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:
 Szerkesztőség — — — — — 357
 Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

N. N. Világos. 1. Neues Wiener Tagblatt. 2. Extrablatt. 3. Neue Freie Presse.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, június 17.

Amerika 1¼-el drágább. Kínaiat, vételkedv korlátolt, malmok tartózkodók, üzletellen, csendes.

As árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1909. júliusra	7.64—7.65	7.71—7.72
Tengeri 1910. májusra	7.05—7.06	7.08—7.09
Buza 1909. októberre	13.34—13.35	13.54—13.55
Buza 1910. áprílisa	13.66—13.67	13.84—13.85
Rosa októberre	10.15—10.16	10.25—10.26
Zab októberre	7.78—7.79	7.81—7.82

Zárul 5 órakor.
 Utőtőzsde fizetetlen.

IDEGENEK ARADON.

— Június 17. —

Fehér Kereszt szálloda. Bolesch Frigyes utazó Feketehalom. — Kardos Gábor utazó Gyorok. — Czeke Aladár főhadnagy Lugos. — Tedeschy Lambert főhadnagy Arad. — Fried Miksa utazó Budapest. — Schönvetter Oszkár utazó Budapest. — Hegedűs Sándor utazó Budapest. — Schvarcz Áron utazó Budapest. — Komlós Gyula utazó Budapest. — Kremzsis Ernő magánhivatalnok Temesvár. — Stern Arthur utazó Budapest. — Volberger Lajos utazó Budapest. — Knuht Ferenc utazó Reichen. — Maros János utazó Budapest. — Vida Béla utazó Budapest. — Biró Ede dr. törzsorvos Budapest. — Nemény Sándor utazó Budapest. — Rónai János utazó Pozsony. — Böhm Mihály gyáros Nagykikinda. — Elekes Adolf utazó Budapest. — Sebestyén Sándor utazó Budapest. — Hock János plebános Budapest. — Adelsberg Miksa kereskedő Budapest. — Bartavári Bartuska Miksa tábornok Lugos. — Fehér Fülöp utazó Budapest.

Központi szálloda. Weisz Manó kereskedő Budapest. — Lemberger Kálmán hivatalnok Budapest. — Fied Lipót utazó Budapest. — Herska József utazó Budapest. — Bartos Adolf utazó Budapest. — Nick Rez-ó uradalmi bérlő Barakony. — Sienczinger Ede főerdész Antalóc. — Katona Mihály utazó Budapest. — Beck Márton utazó Budapest. — Weiner Ármán utazó Budapest. — Weiszberger Adolf kereskedő Gurahonc. — Merregi Béla hivatalnok Szeged. — Metal Gyula kereskedő Buttyin. — Vikol István birtokos Szeged. — Török Zsigmond uradalmi tisztviselő Gurahonc. — Gallert József utazó Budapest. — Tomt Oszkár utazó Budapest. — Winkler Ernő utazó Budapest. — Reich Emil utazó Budapest. — Szeberényi Tibor mérnök Budapest. — Grünvald Oszkár utazó Budapest. — Márkus Károly utazó Budapest. — Biró Vilmos kereskedő Budapest. — Schvarcz Frigyes utazó Budapest. — Winkler Ferenc utazó Budapest. — Benkő Henrik utazó Budapest.

Pannónia szálloda. Steiner Róbert gyakornok Kisujszállítás. — Stiprosek Franciska énekesnő Budapest. — Acs Odön tanító Budapest. — Hacker Miksa kereskedő Battonya.

Vass szálloda. Szép Erzszi táncosnő Budapest. — Müller Adolf utazó Temesvár. — Fischer Ede utazó Budapest. — Perényi Ninuska énekesnő Budapest.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)
 Músor 1909 június 18-án, péntek:

1. Kaleidoszkop. Színes látványosság. — 2. Dráma a hóban. Dráma. — 3. Vallásos körmenet Moszkvában. Természet után. — 4. A kis Verne. Műveltség. — 5. A román királyi család életéből. Látványosság. — 6. Eredeti székény. Bohózat. — 7. A rezervista mint levélhordó. Bohózat. — 8. Mindennapi történet. Életkép. — 9. Egy jó ebéd után.

Bohózat. Irta: Lafargue. Párisi művészek előadásában.

Előadások délután 6, fél 8, és 9 órakor.

As előadásra bármikor be lehet menni.

As előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTTÉR.*

Szivarka hüvelyek nagy választékban.

Nyomdánkban
tanulóleányok
 felvételnek.

Naponta többször frissen pörkölt kávé

fűszer és illatszer KÁROS SZAGÁTÓL mentesen

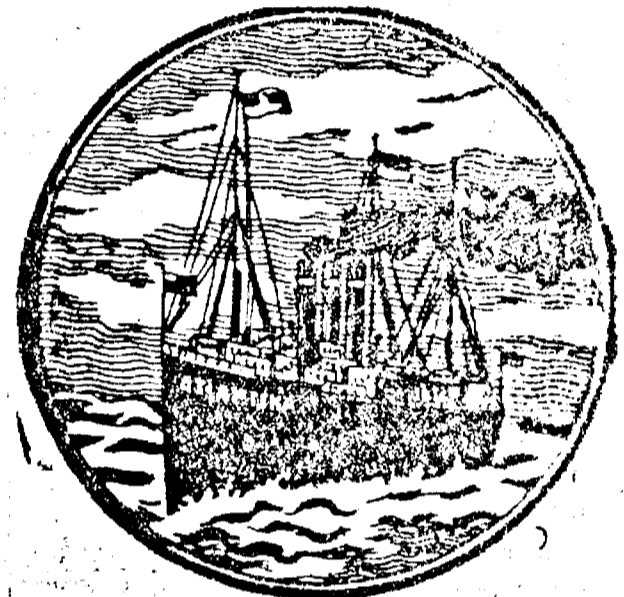
Csakis az

Atlantika

kávé és tea behozatalnál

kapható.

Villanyüzemű kávépörkölőnk működésben látható a kirakatban.

Arad, Andrassy-tér 20. Fischer Eliz-palota.
 Városi és megyei telefon 608.

MEGLEPŐ SZINTE CSODÁLATOS GYÓGYEREDMÉNYEKA
APTAMÁSI
 LITHIUM-GYÓGYVIZ

zel gyomor, vese, hólyag és bélbántalmaknál valamint asthma, bronchiale, köszvény és húgysavas diathesis eseteiben.

KAPHATÓ: Nagy Farkas és Fejér Gyula cégeknél
 5841 Aradon.

Figyelem!

Hol lehet jól, olcsón izletes kóser ételeket élvezni?

1898 Elgyedül s kizárólag csak

Hunyadi-utca 1. szám alatt,

hol minden időben friss és jó ételek és italok állnak a nagyközönség rendelkezésére. Ugyanott méltányos áron minden időre abonnement házhoz és házon kívülre elfogadtatnak.

Zóna reggel 20 fillér.

Kristály tisztaság!

Figyelmes kiszolgálás!

Szíves pártfogásért esedezik **Immerdauer Lipót**, vendéglő tulajdonos.

Új. Új! Új.

Ujítás.

Van szerencsém a m. t. közönség szives tudomására adni, hogy

80.000 kötetes kölcsönkönyvtáram
kiegészítésül

ujdonsági osztályt

létesítettem. Ez új osztályt olyképen fogom vezetni, hogy az eddigi szokástól eltérően, mely szerint kölcsönkönyvtáramba ujdonságokat csak 5—10 példányban soroztam be, ez ujítás létesítésével **ezentul minden ujdonságot 15—20 példányban** fogom ez új osztály révén az olvasó közönség rendelkezésére bocsátani. **Céлом, hogy ezáltal a legmesszebb menő igényeknek is eleget tehessek és megszüntessem azt a panaszt, mely szerint egyes ujdonságokra az olvasó közönségnek néha túl sokáig kellett várakoznia.**

Ez új osztály létesítésével lehetővé teitem azt, hogy azok olvasási igényei is teljes mértékben fognak kielégítést nyerni, kik — saját könyvtáruk lévén — csupán ujdonságok olvasására szorítkoznak.

Egy további lényeges kedvezményes eljárás pedig ezzel kapcsolatban egyidejűleg azzal honosítottam meg, hogy az egy-két hónap múlva forgalomból kikerülő ujdonságokat, amelyeket ugyis bekötetlen állapotban adok olvasásra, megvételre mélyen leszállított árral bocsátom a m. t. közönség rendelkezésére. Így bárkinek módjában álland, könyvtárát a legújabb és legjelesebb, jó állapotú művekkel olcsón szaporítani.

Ugyanezen ujítást

zenemű-kölcsönző intézetemre

is kiterjesztettem.

Ez új vállalatához a m. t. közönség szives pártfogását kéri, — kiváló tisztelettel

KERPEL IZSÓ

könyvkereskedő

ARADON, Andrassy-tér 20. sz.

(Fischer Eliz-palota.)

Telefon szám 885.

Parket viasz és pasta
tükörfényes parket nyéréséhez.

MOLYOK ELLEN

LEGBIZTOSABB SZER A

VOJTEK ÉS WEISZ-FÉLE

ÉVEK ÓTA KIPRÓBÁLT

MOLYPUSZTÍTÓ

— .50, 1.—, 2.— KORONÁS

EREDETI DOBOZOKBAN.

LEGUJABB FRANCIA ILLATSZER UJDONSÁGOK, HÖLGYPOROK, SZAPPANOK, FOGPOROK, FOGCREMEK, FOGVIZEK, FOGKEFÉK, !!!! SZIVACSONK, stb. NAGY RAKTÁRA. !!!!

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagallin használata által, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ára egy üvegnek utasítással együtt 70 fillér.

Láb és kézizzadás

azonnal és teljesen elmúlik, ha az izzadó részeket „Peppo“-val ecseteljük. A mirigyeket kiszáritja, a váladékot megszünteti és tökéletesen szagtalanítja. — Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtása a legmegfelelőbb módon és teljesen „Phenolsav“-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a poloskáknak még a petéit is kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése rendkívül egyszerű. — Egy üveg ára 70 fillér.

Hajvesztő

„Depilator“. E csodáhatású szerrel minden oly helyről, ahol a hajnöves alkalmatlan, mint az arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. — Ára utasítással együtt 1 korona.

Ideális

legjobb, legtartósabb gummi eszter a „NITER“, a világ legjobb preservativa. — 6 darab egy eredeti dobozban 2 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

Kramarovic József

börönd- és bordszűtőüzlet
ARAD, SZABADSÁG TÉR 3. SZ.

Saját készítményű bőröndök mindenféle kivitelben, úgy kicsinybeni és nagyban eladás. Női kiegészítők a legfinomabbtól a legolcsóbbig, továbbá pénz, dohány, belsőtárcák, iskolatáskák dus választékban. Javításokat juttanyos áron eszközölöm. 1814

A PRO HIRDETÉSEK.

Eladó!

Építési anyag: u. m. fa 12 mtr. hosszú, deszkák, vasablakok, utcai fa álló kerítés, jutányos árban eladók az aradi Waggongyár műhelyeinek bontásából. Az anyag tekintve hosszú méreteire, igen alkalmas gazdasági építkezésekhez. Bővebbet a helyszínen. 2334

Irodai gyakornokul

vagy tisztviselőül keresünk egy megfelelő képességű és jó írással bíró férfit vagy leányt. Vojtek és Weisz. 2409

Sürgősen eladó magánlak

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Tökölly Imre-utca (Halász-utca) 45 sz. 2418

Papirkalapoknak

legalkalmasabb kreppapírok nagy választékban igen olcsó árban. Vizsgalapok jó minőségben és igen jutányosan kaphatók. Irodai cikkek legkedvezőbb beszerzési forrása. Névjegyek és nyomtatványok azonnali elkészítése. Kerpel Izsó könyv- és papirkereskedése Aradon. 262

Legjobb minőségű

kerti bor, 30 Hcl. fehér, eladó Walthier Rezsónél, Eleken. 2408

Megjelentek

és Ingusz I. és Fia cég **Modern kölcsönáránban** kaphatók: Szomaházy: *Százhusz éves asszony, Méltóságos asszony levéljai, A gyergyóvári hadjárat* és az e heti szépirodalmi újdonságok. A fenti műveket ötszöri kiolvasás után félárért eladjuk. 2408

Dr. Fényes József lugosi ügyvéd

irodájában egy a magyar és német — esetleg román — nyelvekben teljesen jártas, joggyakorlattal már bíró

ügyvédjelölt

1909. évi augusztus 1-től kezdődőleg

alkalmazást talál.

Javadalmazás megállapodás szerint. 2420

Mandl Károly

szita és rosta készítő Vörösmarthy-utca 8. (szí házzal szemben) 2210

Fényképeszteli cikkek.

Bármily gyártmányu fényképező gépeket előnyös részletfizetésre. Fényképeszteli lencsék bármely minőségben, s az összes fényképeszteli kellékek és újdonságok rendkívüli előnyárban. Bloch H. papirkereskedése és könyvnyomdája. Fényképeszteli cikkek gyári raktára. Telefon 126. sz. 600 oldalas árjegyzék kívánatra ingyen. Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és újdonságok ismertetése lesz mellékelve. 1215

Julius I-én

életbe lép az új bortörvény!

Bornyilvántartási

könyvek

füzetek és nyomtatványok jutányos árban kaphatók

Pichler Sándor

papíros, írószer és üzleti könyv raktárban

Arad, Szabadság-tér 1.

Telefon 308. sz. 247

Pénzkölcsönökét jelzálogra, váltóra és tisztviselők részére

legelőnyösebb feltételek mellett rövid idő alatt 2049

kieszközöl

Rónai Ödön

bankbizományi irodája

Arad, Kölcsey-utca 3. sz.

Engelhardt-féle

Chassalla Sandalok

hölgyek, urak és gyermekek részére 2095

tennis cipők

kizárólagosan

Weinberger János cipő áruházában kaphatók.

Permetező javítások elfogadjátok.

M. kir. szabadalmazott

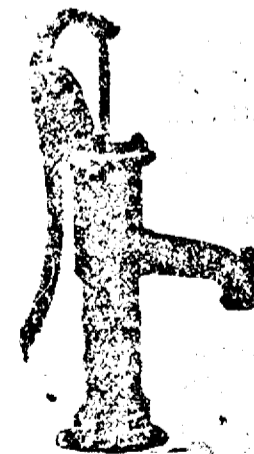
Borszivattyúk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak héjak és egyéb tisztátalanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 8 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

Golyo szelepekkel. Közlegnek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 8 évi jótállás (ingyen javítás). hozzá való országos egységű csavarok és a legjobb minőségű belülgummirozott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott tüzi fecskendő szivattyu készítő.

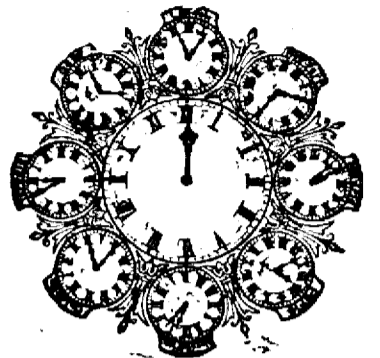
Arad, Rábczi-utca 27. sz.

Figyelem!

Hol lehet olcsón órákat venni és jól javíttatni? Csakis

VÁRADY JÁNOS órásnál

Arad, Boros Béni-tér 16. sz. a. (Vanic-ek-ház.) 2072

ahol egyszermind zálogcédulákat tört arany- és ezüst árut legmagasabb ár mellett veszek és átcserelek.

Egy kétjáratu malom-állvány, két pár 42 colos kövekkel, transmissióval és hozzávaló szerzőszámmal, négy osztályu sik szita felvonóval, mely csak két hónapig volt használva, olcsó áron, azonnal eladó.

Engelstein R.

Körösbánya. 2400

Keresünk vegyeskereskedésünkbe egy jó erkölcsű 2419

FIUT,

ki magyarul, románul beszél

tanoncnak.

Weisz Ignátz és Fia

Almás (Alcsill.)

Elismert legjobb szabásu női blousok, vászon costümekek, jupponok

Radó Gyula

női felöltő áruháza Arad, 2145

Andrássy-tér (Minorita-palotával szemben.)

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festőgy. árának feletkéve.